

STRATEGIA ROZWOJU GMINY ZAWIDZ NA LATA 2016-2025

Zawidz Kościelny 2015

SPIS TREŚCI

Wstęp.....	3
1. Położenie, warunki naturalne.....	5
2. Demografia.....	7
3. Gospodarka.....	13
4. Usługi publiczne na terenie Gminy Zawidz.....	18
4.1. Oświata i nauka.....	18
4.2. Ochrona zdrowia.....	21
4.3. Pomoc społeczna.....	21
4.4. Sport.....	23
4.5. Kultura.....	24
4.6. Bezpieczeństwo publiczne.....	27
5. Usługi komunalne.....	29
5.1. Usługi wodociągowe i kanalizacyjne.....	29
5.2. Infrastruktura komunikacyjna.....	30
6. Partnerstwa Gminy Zawidz.....	34
7. Analiza Budżetu Gminy Zawidz.....	35
7.1. Dochody Budżetu Gminy Zawidz.....	35
7.2. Wydatki Budżetu Gminy Zawidz.....	40
7.3. Wyniki finansowy Budżetu Gminy Zawidz.....	44
7.4. Polityka inwestycyjna Gminy Zawidz.....	44
8. Wynik badania ankietowego.....	48
9. Analiza SWOT.....	54
10. Misja i Wizja Gminy Zawidz.....	58
11. Strategiczne cele rozwoju i kierunki działania.....	62
12. Źródła finansowania.....	67
13. Zgodność ze strategicznymi dokumentami.....	67
Spis tabel.....	69
Spis rysunków.....	70

Wstęp

Strategia Rozwoju Gminy Zawidz powstała z inicjatywy władz lokalnych, dostrzegających potrzebę kompleksowego rozwoju gminy. Jest odpowiedzią na nieustannie zmieniające się wewnętrzne i zewnętrzne warunki gospodarowania oraz wzrost konkurencyjności otoczenia. Strategia Rozwoju Gminy Zawidz na lata 2016-2025 jest podstawowym i najważniejszym dokumentem samorządu lokalnego, określającym obszary, cele i kierunki interwencji polityki rozwoju, prowadzonej w przestrzeni gminy. Respektując nowatorskie zasady rozwoju regionalnego w Polsce (tzw. nowy paradygmat rozwoju regionalnego), Strategia uwzględnia potrzeby i oczekiwania całej wspólnoty gminnej, promując współpracę pomiędzy samorządem oraz sektorem gospodarczym, organizacjami pozarządowymi i innymi instytucjami, mającymi wpływ na realizację celów strategicznych Gminy Zawidz. Strategia pełni zatem kluczową rolę w systemie zarządzania polityką rozwoju – jako generalny plan postępowania władz samorządu gminnego, ale również jako narzędzie współpracy z innymi partnerami samorządowymi, prywatnymi i pozarządowymi. Tworzenie partnerstw na etapie realizacji poszczególnych kierunków interwencji niniejszej Strategii będzie miało kluczowe znaczenie dla pozyskiwania zewnętrznych zasobów finansowych.

Zarządzanie gminą wiąże się z podejmowaniem szeregu działań i decyzji ważnych dla lokalnej społeczności. Aby efektywnie nią zarządzać potrzebny jest wieloletni plan, który będzie wskazywać kierunki jej dalszego rozwoju. Działania właściwe ze strategicznego punktu widzenia mają większe znaczenie niż działania nastawione na przynoszenie natychmiastowych efektów. Zarządzanie strategiczne jest procesem zarządzania nastawionym na formułowanie i wdrażanie Strategii, które ma na celu sprzyjanie wyższemu stopniowi zgodności organizacji, w tym wypadku gminy, z jej otoczeniem zewnętrznym oraz zachowaniem spójności wewnętrznej, a co za tym idzie – osiągnięciem przyjętych celów strategicznych.

Opracowanie Strategii Rozwoju pozwala na określenie najbardziej efektywnych działań mogących zapewnić dynamiczny rozwój całego obszaru, stworzenie dogodnych warunków dla rozwoju przedsiębiorczości oraz powstawanie nowych inicjatyw społecznych. Strategia stanowi ogół planowanych działań, zmierzających do realizacji wyznaczonych celów rozwojowych. Jest to sposób w jaki gmina zamierza realizować swoją misję. Istotną cechą Strategii jest budowa wizerunku gminy. To właśnie wizerunek stanowi

wizytówkę jednostki, jest źródłem informacji dla podmiotów gospodarczych, inwestorów i społeczności lokalnej o długoterminowych uwarunkowaniach rozwoju przyjętych przez gminę oraz o sposobach rozwiązywania przez nią pojawiających się problemów. Strategiczne planowanie polega przede wszystkim na wyeliminowaniu rozwiązań nierealnych. Każda Strategia jest inna, ponieważ endo- i egzogeny wkład w każdym programowanym przypadku jest inny. Za sprawą dokumentu strategicznego dana jednostka terytorialna może efektywnie wykorzystać własne zasoby, w tym zasoby finansowe, rzeczowe czy społeczne oraz określić sposoby przeciwdziałania pojawiającym się zagrożeniom. Strategia powinna stanowić źródło zasad i zbiorów rozwiązań.

Niniejszy dokument zawiera informacje dotyczące kierunków rozwoju Gminy Zawidz oraz działania związane z jej realizacją na lata 2016–2025. Horyzont czasowy, jaki został przyjęty dla niniejszej Strategii, wiąże się z perspektywą finansową Unii Europejskiej na lata 2014–2020, która stanowi wyzwanie dla potencjalnych beneficjentów funduszy unijnych. Strategia potrzebna jest tam gdzie pojawiają się nowe wyzwania. Aby w pełni wykorzystać szanse, jakie dają środki unijne, należy podjąć odpowiednie działania już teraz. W tym celu opracowano Strategię która ma stanowić podstawowy dokument zawierający priorytetowe kierunki rozwoju Gminy Zawidz, obejmujące nowy okres programowania unijnego.

Autorzy Strategii są świadomi, że dokument ten nie zawiera wszystkich indywidualnych propozycji celów i rozwiązań. Strategia jest bowiem uogólnieniem wyników analiz cząstkowych. Należy też podkreślić rosnącą zmienność warunków w jakich funkcjonują samorządy gminne, powiatowe i wojewódzkie w Polsce. Nakazuje to indywidualne i szczególnie wnikliwe badanie każdej gminy, co ze względu na koszty często wykracza poza możliwości samorządu gminnego.

W ocenie zespołu, pomimo tych ograniczeń, proponowana Strategia Rozwoju Gminy Zawidz jest dokumentem, który winien stanowić podstawę w planowaniu przyszłego rozwoju gminy. Spełnia też wymogi formalne przewidziane dla tego typu opracowań. Dokument ten należy jednak traktować w wymiarze dynamicznym - nie zamyka on bowiem zakresu zagadnień, które gmina będzie musiała podjąć w najbliższych latach, a które wynikają z nowej perspektywy budżetowej Unii Europejskiej oraz oczekiwanych i koniecznych reform wielu dziedzin życia społecznego i ekonomicznego w Polsce.

1. Położenie, warunki naturalne

Gmina Zawidz zajmuje powierzchnię 186,1 km² i położona jest w północno – zachodniej części województwa mazowieckiego w powiecie sierpeckim – około 120 km od Warszawy, 100 km od Torunia i 40 km od Płocka. Procentowy udział powierzchni gminy w stosunku do powierzchni powiatu wynosi 21,8%. Teren gminy należy do najstarszych ziem północnego Mazowsza, leży w dolinie rzeki Sierpianicy i Raciążnicy. Gmina położona jest w środkowej części niecki brzeźnej na Równinie Raciąskiej. Strukturę geologiczną gminy Zawidz stanowią w przeważającej części równinne powierzchnie sandrowe. Gleby na terenie gminy są generalnie słabe – wskaźnik bonitacji wynosi 0,89 – 0,80. Ponadto gleby wykazują stosunkowo duże zakwaszenie. Gmina ma charakter typowo rolniczy. Siedziba Urzędu Gminy znajduje się w Zawidzu Kościelnym.

Rys. 1. Mapa administracyjna województwa mazowieckiego

Źródło: https://pl.wikipedia.org/wiki/Podzia%C5%82_administracyjny_wojew%C3%B3dztwa_mazowieckiego

Rys. 2. Mapa powiatu sierpeckiego

Źródło: https://www.osp.org.pl/hosting/katalog.php?id_w=8&id_p=181&id_g=1446

Na terenie gminy położonych jest 49 miejscowości. Gminy sąsiadujące to: Rościszewo, Siemiątkowo Koziebrodzkie, Raciąż, Drobin, Bielsk, Gozdowo, Sierpc. Gmina ma dobre położenie komunikacyjne, leży bowiem w pobliżu drogi krajowej nr 10 relacji Płońsk – Toruń – Bydgoszcz – Szczecin. Korzystne połączenie komunikacyjne Gminy z innymi miejscowościami zapewnione jest także dzięki drodze wojewódzkiej nr 561 relacji Szumanie – Zawidz Kościelny – Biezuń oraz drogom powiatowym i gminnym. Trasa kolejowa Nasielsk – Sierpc – Toruń przebiega przez teren gminy.

Lasy stanowią ok. 9,54% powierzchni gminy. Jest to wskaźnik stosunkowo niski (powiat sierpecki 13%, kraj 28,4% powierzchni). Lasy o największej powierzchni zlokalizowane na terenie gminy znajdują się we wschodniej części w okolicach miejscowości Koziebrody o łącznej powierzchni ponad 2000 ha. Lasy administrowane są przez Nadleśnictwo w Płocku oraz Leśnictwo Osiek Włostybory i Petrykozy.

Klimat w gminie Zawidz jest klimatem kontynentalnym. Średnia roczna suma opadów wynosi ok 500 mm. Są to wartości należące do najniższych w Polsce. Przeważają słabe wiatry (ok. 2 m/s) z kierunku zachodniego i południowo-zachodniego. Do podstawowych bogactw Gminy Zawidz należą surowce ilaste w rejonie wsi Jaworowo. Na terenie Gminy Zawidz wyznaczony został Obszar chronionego krajobrazu, którego powierzchnia wynosi 7264 ha.

Rys. 3. Mapa Gminy Zawidz

Źródło: https://pl.wikipedia.org/wiki/Zawidz_Kościelny

2. Demografia

Gminę Zawidz w dniu 31.12.2014 r. zamieszkiwało 6924 mieszkańców (tabela 1). Jest ona typowo gminą wiejską. Gęstość zaludnienia w gminie wynosi 37,4 osób / km². Wskaźnik ten dla kraju wynosi 124 osoby / km². Świadczy to o niskim zaludnieniu gminy w stosunku do jej powierzchni. Na przestrzeni lat 2010-2014 tylko w jednym roku (2013) w gminie Zawidz wystąpił dodatni przyrost naturalny i wyniósł 0,9 na 1000 mieszkańców. Taka sytuacja wpisuje się w tendencje demograficzne zachodzące na terenie całego kraju. Istotnym problemem Gminy Zawidz są także migracje, szczególnie osób młodych, którzy wyjeżdżają do większych miast lub zagranicę w celach zarobkowych. Podstawowe składniki demograficzne dotyczące Gminy Zawidz zostały przedstawione przez autorów Strategii w Tabeli 1.

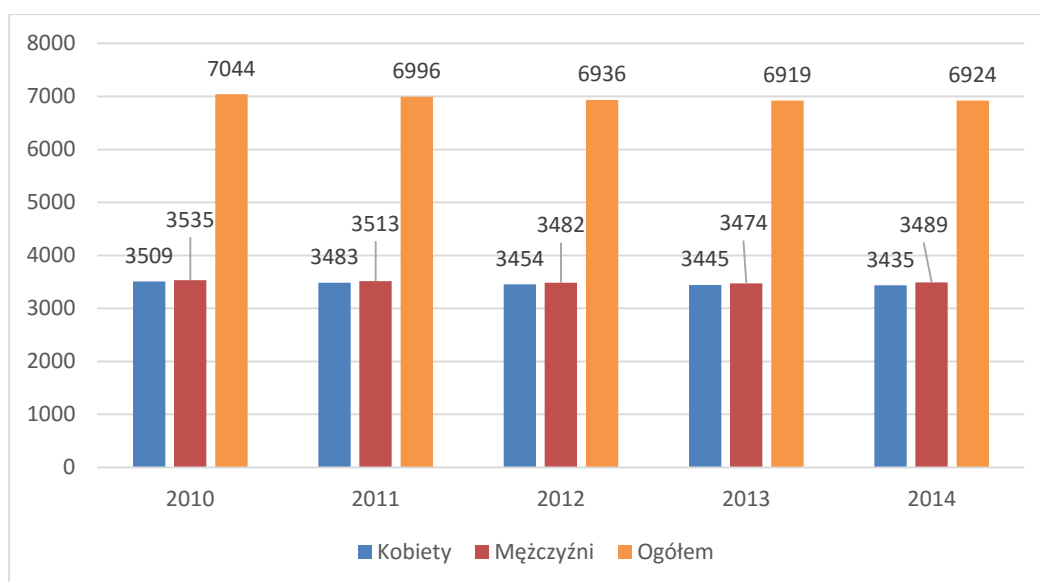
Tabela 1

Podstawowe składniki demograficzne dotyczące Gminy Zawidz

Rok	Ludność	Urodzenia (na 1000 ludności)	Zgony (na 1000 ludności)	Przyrost naturalny (na 1000 mieszkańców)	Migracje
2010	7044	10,3	12,8	-2,5	-16
2011	6996	9,0	10,7	-1,7	-35
2012	6936	11,6	13,2	-1,	-17
2013	6919	11,1	10,3	+0,9	-35
2014	6924	8,0	11,9	-3,9	-21

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Liczba mieszkańców Gminy Zawidz w prezentowanym na rys. 1. latach znacząco spadła. W roku 2014 liczba osób zamieszkujących teren tej Gminy była o ponad 100 osób niższa niż 4 lata wcześniej. W podziale na płeć liczba mieszkańców kształtuje się na podobnym poziomie. Na 100 mężczyzn zamieszkujących w Gminie Zawidz przypada 99 kobiet.

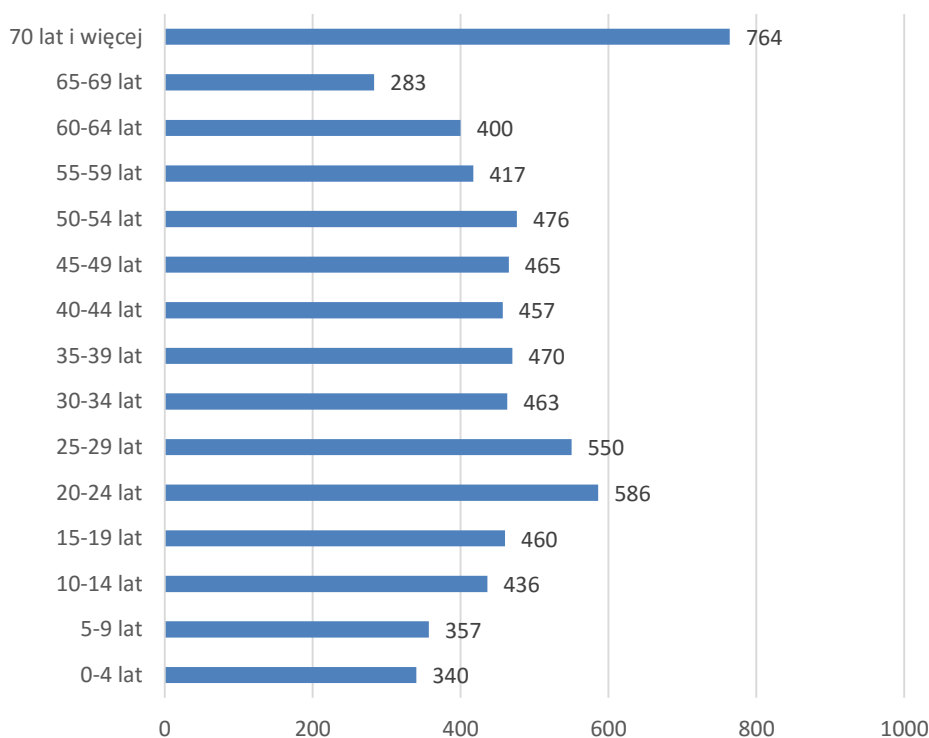

Rys.4. Liczba mieszkańców Gminy Zawidz w podziale na płeć w latach 2010-2014

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Charakterystyka mieszkańców Gminy Zawidz w poszczególnych grupach wiekowych wpisuje się w trendy jakie zachodzą na obszarze całego kraju. Największą grupę stanowią osoby, które ukończyły 70 rok życia (764 mieszkańców) (rys. 5.), co potwierdza fakt, starzenia się społeczeństwa. Kolejną największą grupę stanowią mieszkańcy w wieku 20-29 lat. Jest to związane z wyżem demograficznym z lat 1980-1990. Najmniejszą grupę mieszkańców stanowią osoby do 10 roku życia, co jest związane z niżem demograficznym zachodzącym na terenie całego kraju.

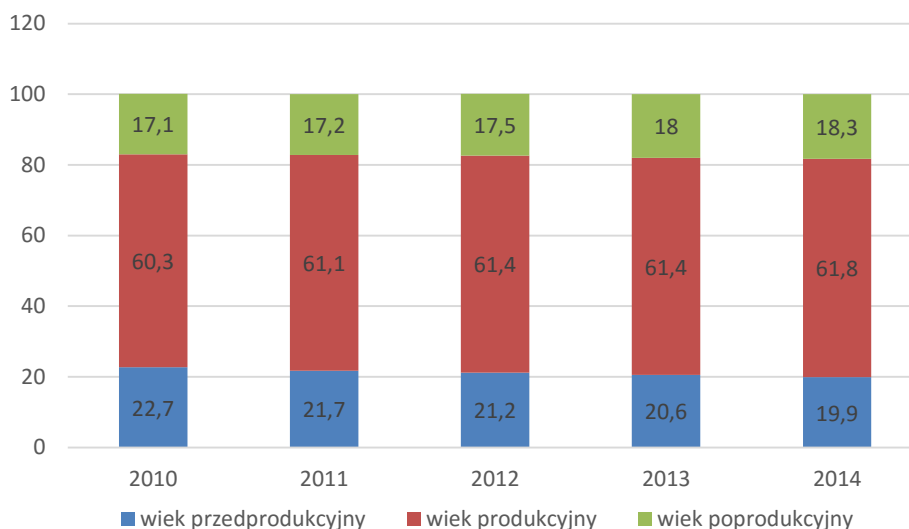
Rys. 5. Liczba mieszkańców Gminy Zawidz w poszczególnych grupach wiekowych (31.12.2014 r.)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Na rysunku 6. oznaczone zostały także grupy wiekowe w zależności od prawnej zdolności do pracy. W chwili obecnej struktura ta przedstawia się dosyć korzystnie – 61,8% ludności w wieku produkcyjnym utrzymuje 38,2% ludności będącej w wieku nieprodukcyjnym. Jednakże niepokojący może być stały spadek liczby ludności w wieku przedprodukcyjnym, w obliczu zbliżającego się wzrostu liczby ludności w wieku poprodukcyjnym. Rosnący wskaźnik obciążenia demograficznego na terenie Gminy, a także na terenie całego kraju wymaga podjęcia przez odpowiednie władze wielu reform systemów,

szczególnie związanych z podatkami, ubezpieczeniami społecznymi, a także ochrony zdrowia i edukacji. Rosnący wskaźnik obciążenia demograficznego świadczy jednak pozytywnie o zdrowotności danego społeczeństwa i wydłużającą się długości życia mieszkańców.

Rys. 6. Udział ludności w poszczególnych grupach wiekowych w latach 2010-2014 (%)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Analiza ludności Gminy Zawidz w kontekście ekonomicznych grup wiekowych pozwala zauważyć, że społeczeństwo na terenie Gminy się starzeje, tak jak obserwuje się to w skali kraju i Europy. Zmiany zachodzące w strukturze wiekowej mieszkańców, bez podjęcia odpowiednich działań profilaktycznych, mogą pociągać za sobą następujące problemy:

- w dalszym stopniu utrzymywać się będzie wysoka liczebność grupy produkcyjnej. Należy więc uwzględniać duże zapotrzebowanie na pracę i dosyć wysoki trwały poziom bezrobocia,
- nie biorąc pod uwagę ewentualnych migracji na teren Gminy, prognozuje się spadek zapotrzebowania na usługi przedszkolne w kolejnych latach w związku ze spadkiem liczby osób w wieku przedprodukcyjnym, a także przewiduje się spadek liczby uczniów uczęszczających do szkół. Może to mieć negatywne konsekwencje w postaci konieczności racjonalizacji sieci szkół, których utrzymanie będzie nieefektywne w stosunku do liczby uczniów do niej uczęszczających,

- obserwowany będzie sukcesywny silny wzrost liczebności osób starszych, który prawdopodobnie pociągnie za sobą nasilenie się problemów społecznych dotyczących osoby starsze oraz wzrost wydatków Gminy w zakresie opieki społecznej. Gmina powinna zatem dążyć do rozwoju usług skierowanych do starszych grup wiekowych oraz rozwoju działalności z zakresu opieki zdrowotnej i socjalnej ukierunkowanej do tej grupy. Niezbędna jest także likwidacja barier architektonicznych oraz tworzenie łatwo dostępnej komunikacji publicznej.

Sytuacja demograficzna Gminy Zawidz w ostatnich latach jest bardzo zróżnicowana, z przeplatającym się spadkiem i wzrostem liczby mieszkańców. Z danych uzyskanych z Urzędu Gminy w Zawidzu przedstawionych w tabeli 2. wynika, że największym pod względem liczby mieszkańców sołectwem jest miejscowość Zawidz Kościelny, co stanowi 12,89% całkowitej liczby mieszkańców Gminy. Kolejnym sołectwem jest Stropkowo, które zamieszkuje 310 mieszkańców. Najmniejszymi sołectwami Gminy Zawidz są Krajewice Małe oraz Krajewice Duże, które zamieszkuje odpowiednio 35 i 43 mieszkańców.

Tabela 2

Zestawienie liczby mieszkańców na terenie poszczególnych sołectw Gminy Zawidz (stan na 31.12.2014 r.)

L.P.	Nazwa Sołectwa	Liczba osób zamieszkujących w miejscowości
1.	Budy Milewskie	88
2.	Budy Piaseczne	93
3.	Chabowo	151
4.	Gołocin	72
5.	Nowe Zgagowo	267
6.	Grąbiec	211
7.	Gutowo Górki	51
8.	Gutowo Stradzyno	88
9.	Jaworowo Jastrzębie	74
10.	Jaworowo Kłódź	123
11.	Jaworowo Kolonia	124
12.	Jaworowo Lipa	131
13.	Jeżewo	262
14.	Kęsice	54
15.	Kosemin	254
16.	Kosmaczewo	93
17.	Krajewice Duże	43
18.	Krajewice Małe	35
19.	Majki Małe	230
20.	Majki Duże	76

21.	Makomazy	118
22.	Mańkowo	97
23.	Milewko	95
24.	Milewo	112
25.	Młotkowo	188
26.	Nowe Kowalewo	72
27.	Osiek	298
28.	Osiek Piaseczny	62
29.	Osiek Włostybory	193
30.	Ostrowy	49
31.	Petrykozy	106
32.	Rekowo	178
33.	Skoczkowo	201
34.	Słupia	175
35.	Stropkowo	310
36.	Szumanie	64
37.	Szumanie Pustoly	152
38.	Wola Grąbiecka	76
39.	Zalesie	103
40.	Zawidz Kościelny	890
41.	Zawidz Mały	242
42.	Zgagowo Wieś	150
43.	Żabowo	257
44.	Żytowo	198

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z Urzędu Gminy Zawidz

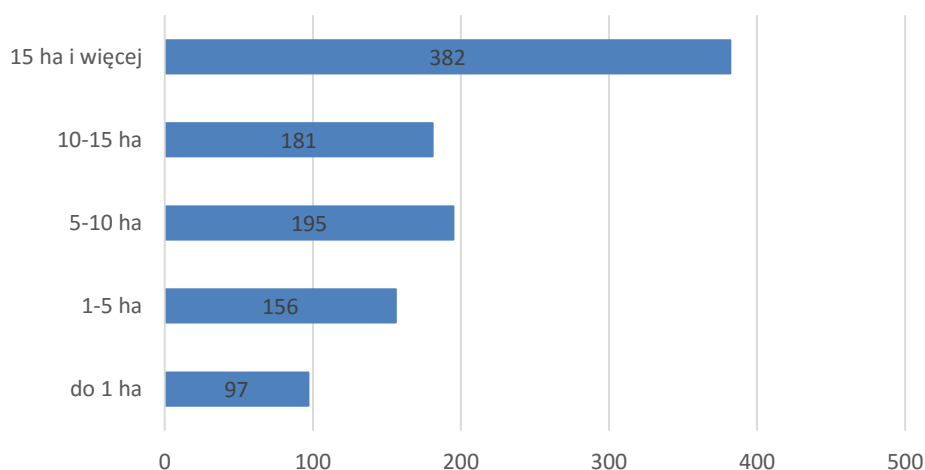
Liczba ludności na terenie Gminy Zawidz podobnie jak w całym kraju ulega wahaniom, jednakże do zapewnienia obiecująco kształtującej się liczby mieszkańców Gminy Zawidz w przyszłości powinna przyczynić się:

- odnotowana w ostatnich latach tendencja ogólnokrajowa związana ze wzrostową falą migracji mieszkańców wielkich aglomeracji miejskich i dużych miast na tereny mniejszych miast oraz wsi. Atrakcyjne położenie Gminy Zawidz w stosunku do Sierpca oraz w dalszej perspektywie do Płocka, Torunia i Warszawy sprzyja tej tendencji;
- korzystne połączenia komunikacyjne z pobliskimi miejscowościami oraz innymi ważnymi ośrodkami miejskimi (tj. Sierpc, Płock, Toruń, Warszawa);
- dobrze rozwinięta infrastruktura techniczna umożliwiająca rozwój budownictwa jednorodzinnego na terenie Gminy;
- dobrze rozwinięta infrastruktura oświatowa i sportowo-rekreacyjna, – wysokie walory krajobrazowe i czyste środowisko naturalne.

3. Gospodarka

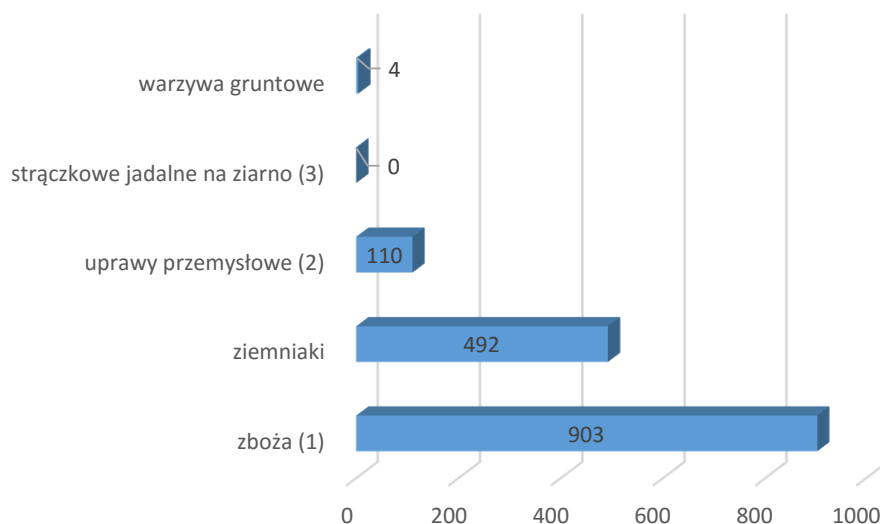
Obszar Gminy Zawidz jest regionem, który opiera się głównie na rolnictwie. W tym dziale gospodarki zatrudnionych jest najwięcej mieszkańców Gminy Zawidz. Jest to spowodowane stosunkowo dobrymi glebami znajdującymi się na terenie Gminy Zawidz w porównaniu do gleb z powiatu sierpeckiego. Na terenie Gminy istnieje 1011 gospodarstw rolnych. Z danych GUS opublikowanych w Powszechnym Spisie Rolnym 2010 (rysunek 7.) wynika, że wielkość gospodarstw rolnych w Gminie Zawidz jest zróżnicowana. Zdecydowanie przeważają gospodarstwa o powierzchni powyżej 15 ha (382), najmniej jest zaś tych, których powierzchnia nie przekracza 1 ha (97).

Rys. 7. Gospodarstwa rolne według grup obszarowych użytków rolnych

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS – Powszechny Spis Rolny 2010

Zróżnicowanie w gospodarstwach rolnych występuje również ze względu na główny rodzaj uprawy. Zdecydowanie najwięcej (903) jest gospodarstw uprawiających zboża (pszenica, żyto, jęczmień, owies, pszenżyto, kukurydza, gryka, proso). Kolejnym rodzajem uprawy są ziemniaki. Produkcję tych upraw jako dominującą deklaruje w Gminie Zawidz 492 właściciele gospodarstw rolnych. Pozostali rolnicy uprawiają buraki cukrowe, rzepak, len, konopie oraz tytoń które znajdują się w grupie upraw przemysłowych. Struktura upraw w Gminie Zawidz jest ściśle związana z hodowlą zwierzęcą, w której przeważa chów krów mlecznych i trzody chlewnej.

1) zalicza się powierzchnię uprawy zbóż podstawowych (pszenica, żyto, jęczmień, owies, pszenżyto) z mieszankami zbożowymi łącznie z kukurydzą na ziarno i pozostałymi uprawami zbożowymi (gryka, proso itp.).

2) zalicza się powierzchnię buraków cukrowych, rzepaku i rzepiku, lnu i konopi oraz tytoniu. Nie zalicza się tu maku, słonecznika, chmielu, ziół leczniczych, wikliny i innych przemysłowych.

3) zalicza się groch, fasolę, bób oraz inne strączkowe jadalne uprawiane na ziarno (np. ciecierzycę). Powierzchnię zasianą grochem, fasolą, bobem itp. przewidzianą do zbioru w stanie niedojrzałym zaliczono do warzyw gruntowych.

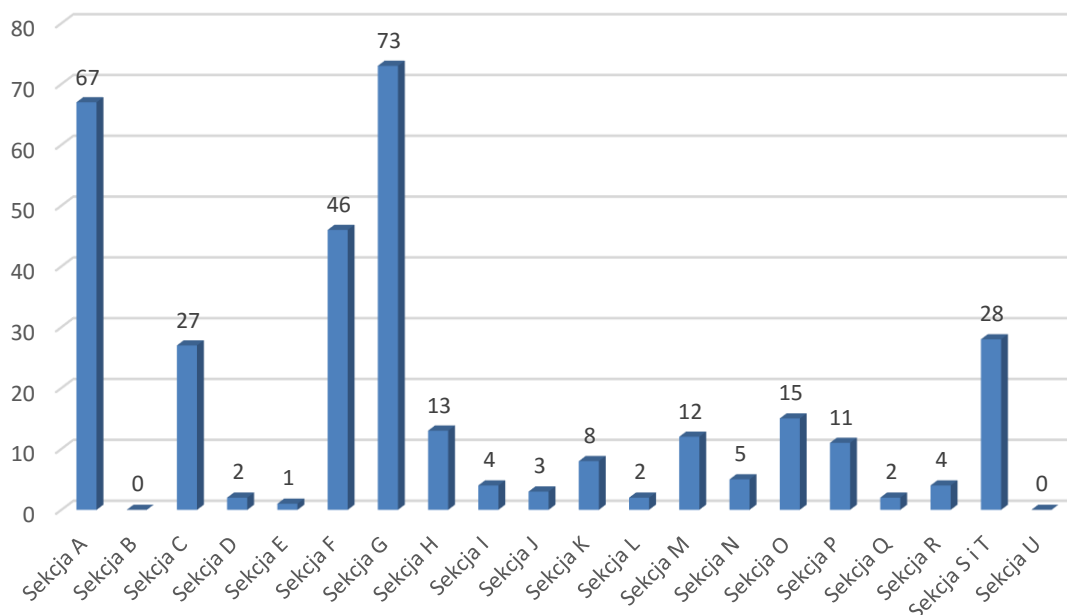
Rys. 8. Gospodarstwa rolne zlokalizowane na obszarze Gminy Zawidz z uprawą według rodzaju

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS – Powszechny Spis Rolny 2010

Na przestrzeni ostatnich kilku lat obserwuje się wzrost liczby zarejestrowanych na terenie gminy osób prowadzących działalność gospodarczą i podmiotów gospodarczych. W latach 2010-2014 liczba istniejących działalności gospodarczych wzrosła o ok. 21%. Podmioty gospodarcze w Gminie Zawidz funkcjonują praktycznie we wszystkich miejscowościach gminy. Centrum administracyjne Gminy stanowi Zawidz Kościelny, gdzie mieści się Urząd Gminy Zawidz. Na koniec 2014 r. na terenie Gminy funkcjonowały 323 podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON, z czego 95,7% stanowiły jednostki w sektorze prywatnym. Największy udział w sektorze prywatnym posiadają osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą. Wśród istniejących na terenie Gminy podmiotów gospodarczych najwięcej (22,6%) zajmuje się handlem hurtowym i detalicznym oraz naprawą pojazdów samochodowych (Sekcja G). Nieco mniej przedsiębiorców (20,7%) wykonuje działalność związaną z Sekcją A, tj. rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo, rybactwo. Wśród pozostałych sekcji PKD 2007 najwięcej przedsiębiorstw zajmuje się budownictwem, przetwórstwem przemysłowym, pozostałą działalnością usługową oraz gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników, a także gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby. Rozwój drobnej przedsiębiorczości na terenie Gminy

Zawidz, pomimo jej rolniczego charakteru, spowodowany jest zapotrzebowaniem na określonego rodzaju usługi m.in. produkcyjne, handlowe itp.

Sekcja A – Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo, rybactwo

Sekcja B -Górnictwo i wydobywanie

Sekcja C - Przetwórstwo przemysłowe

Sekcja D - Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych

Sekcja E – Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją

Sekcja F – Budownictwo

Sekcja G – Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle

Sekcja H – Transport i gospodarka magazynowa

Sekcja I - Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi

Sekcja J - Informacja i komunikacja

Sekcja K – Działalność finansowa i ubezpieczeniowa

Sekcja L – Działalność związana z obsługą nieruchomości

Sekcja M – Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna

Sekcja N - Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca

Sekcja O – Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne

Sekcja P – Edukacja

Sekcja Q – Opieka zdrowotna i pomoc społeczna

Sekcja R – Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją

Sekcja S i T – Pozostała działalność usługowa oraz gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby

Sekcja U – Organizacje i zespoły eksterytorialne

Rys. 9. Jednostki wpisane do rejestru REGON wg sekcji PKD 2007

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS (31.12.2014 r.)

Ponadto, położenie Gminy Zawidz w niewielkim oddaleniu od miast: Sierpca i Płocka odgrywa ważną rolę, stanowiąc czynnik stymulujący powstawanie nowych podmiotów gospodarczych na terenie Gminy (zwłaszcza w zakresie handlowo-usługowym). Dodatkowo, na atrakcyjność inwestycyjną Gminy wpływa jej położenie komunikacyjne, na które składa się: sąsiedztwo drogi wojewódzkiej krzyżującej się z drogą krajową. Przebieg

istniejącej drogi krajowej nr 10 przez teren Gminy udostępnia mieszkańcom korzystanie z dobrej sieci komunikacyjnej umożliwiającej dogodne połączenia z większymi ośrodkami miejskimi. Dobra komunikacja stanowi jeden z podstawowych elementów wpływających na atrakcyjność danego obszaru, już teraz zachęca podmioty (zwłaszcza produkcyjne) spoza terenu Gminy do lokowania swojej działalności wzdłuż tego szlaku komunikacyjnego.

Pomimo dobrych warunków do rozwoju przedsiębiorczości na terenie Gminy Zawidz istotnym problemem mieszkańców pozostaje jednak bezrobocie. Według danych GUS opisanych w tabeli 3 w 2014 r. zarejestrowanych jako bezrobotni w Powiatowym Urzędzie Pracy w Sierpcu było 472 mieszkańców, co przełożyło się na 11% bezrobocie. Wzrost liczby zarejestrowanych bezrobotnych w latach 2010-2014 mógł być związany z wzrostem świadomości społeczeństwa o potrzebie rejestracji w Powiatowym Urzędzie Pracy. Wyższe bezrobocie można zaobserwować wśród kobiet. Na koniec 2014 r. wyniosło ono 12,9% i było wyższe o 3,4% niż bezrobocie w analogicznym okresie wśród mężczyzn. Większe bezrobocie wśród kobiet wynika z tradycyjnego modelu rodziny, gdzie mężczyzna utrzymuje rodzinę, a kobiety wychowują dzieci i zajmują się domem. W grupie bezrobotnych są również kobiety, które nie podjęły zatrudnienia po urodzeniu dziecka, w tym kobiety samotnie wychowujące dzieci.

Tabela 3

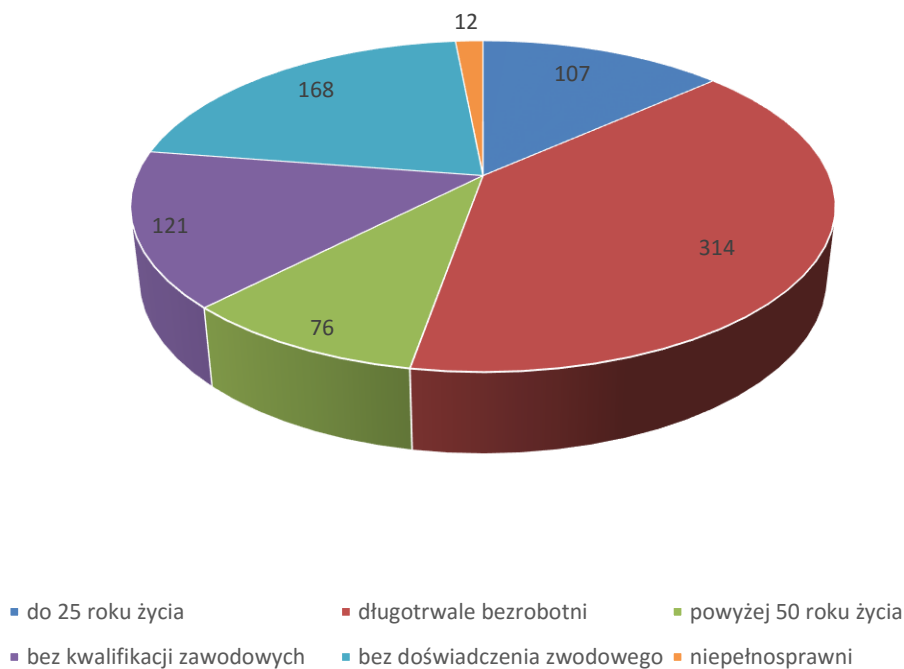
Bezrobocie na terenie Gminy Zawidz w latach 2010-2014

Wyszczególnienie	Jednostka miary	2010	2011	2012	2013	2014
<i>Bezrobotni zarejestrowani wg płci</i>						
Ogółem	Osoba	395	468	491	526	472
Mężczyźni	Osoba	206	232	236	250	225
Kobiety	Osoba	189	236	255	276	247
<i>Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym wg płci</i>						
Ogółem	Osoba	9,3	10,9	11,5	12,4	11,0
Mężczyźni	Osoba	8,9	9,9	10,1	10,7	9,5
Kobiety	Osoba	9,8	12,2	13,3	14,4	12,9

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

W 2014 r. długotrwale bezrobotnych, czyli pozostających bez pracy przez okres co najmniej 12 miesięcy w ciągu ostatnich 24 miesięcy, było ponad 66,5% bezrobotnych. Liczba bezrobotnych jest w dużym stopniu uzależniona od braku kwalifikacji zawodowych i braku doświadczenia zawodowego. Wysokie bezrobocie występuje także wśród młodych osób, które nie ukończyły 25 roku życia.

Rys. 10. Wybrane kategorie bezrobotnych w Gminie Zawidz (2014 r.)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PUP Sierpc

4. Usługi publiczne na terenie Gminy Zawidz

Atrakcyjność osiedleńczą danej jednostki samorządu terytorialnego w dużym stopniu warunkują usługi społeczne. Przy wyborze nowego miejsca zamieszkania pod uwagę brane są przede wszystkim: dostęp do opieki zdrowotnej, dostęp do oświaty oraz jakość oferty edukacyjnej, oferta kulturalna, baza rekreacyjno-sportowa oraz bezpieczeństwo publiczne. Stan infrastruktury społecznej wpływa także w znaczny sposób na jakość życia obecnych mieszkańców Gminy i ich szanse rozwoju.

4.1. Oświata i nauka

Gmina Zawidz jest organem prowadzącym: punkty przedszkolne, Szkoły Podstawowe w miejscowościach Zawidz Kościelny, Słupia, Osiek, Jeżewo oraz Zespół Szkół Samorządowych, w którego skład wchodzi: Gimnazjum Publiczne, Liceum Ogólnokształcące i Technikum. Na terenie Gminy istnieje także Niepubliczna Szkoła Podstawowa w Grąbcu. Punkty przedszkolne zostały utworzone w 2012 r. w każdej szkole podstawowej z terenu Gminy Zawidz. W roku szkolnym 2015/2016 uczęszczało do nich 79 dzieci, najwięcej w punkcie przedszkolnym znajdującym się w Szkole Podstawowej w Zawidzu Kościelnym.

Tabela 4

Punkty przedszkolne na terenie Gminy Zawidz (30.09.2015 r.)

Nazwa placówki	Liczba dzieci	Rodzaj placówki (publiczna/ niepubliczna)
Punkt Przedszkolny w Zawidzu Kościelnym	24	Publiczna
Punkt Przedszkolny w Jeżewie	13	Publiczna
Punkt Przedszkolny w Osieku	18	Publiczna
Punkt przedszkolny w Słupi	12	Publiczna
Punkt Przedszkolny w Grąbcu	12	Publiczna

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Zawidz

Działalność punktów przedszkolnych funkcjonujących obecnie na terenie Gminy Zawidz jest prowadzona w sposób spełniający potrzeby obecnie uczęszczających dzieci. Dzięki tak dobrze rozwiniętej opiece i edukacji przedszkolnej, Gmina zapewnia rodzinom tych dzieci (zwłaszcza młodym matkom) możliwość podjęcia lub kontynuacji pracy po powrocie z urlopu wychowawczego zwiększając tym samym ich szanse na rynku pracy.

Szkoły Podstawowe

Na terenie Gminy Zawidz istnieje 5 Szkół Podstawowych, z czego 4 posiadają status szkół publicznych – ich organem prowadzącym jest Gmina Zawidz. Szkoła Podstawowa im. Tadeusza Kościuszki w Grąbcu jest jedyną na terenie gminy szkołą niepubliczną. W 2015 r. do wszystkich Szkół Podstawowych z terenu Gminy Zawidz uczęszczało 544 uczniów włącznie z klasami zerowymi, z czego najwięcej uczniów do Szkoły Podstawowej w Zawidzu Kościelnym 221 uczniów.

Tabela 5

Szkoły Podstawowe na terenie Gminy Zawidz (30.09.2015 r.)

Nazwa placówki	Liczba dzieci	Pracownicy pedagogiczni (w etatach)	Pracownicy obsługi (w etatach)	Rodzaj placówki (publiczna/niepubliczna)
Szkoła Podstawowa w Zawidzu Kościelnym	221	22,89	6	Publiczna
Szkoła Podstawowa w Jeżewie	101	11,34	4,5	Publiczna
Szkoła Podstawowa w Osieku	86	11,61	4,5	Publiczna
Szkoła Podstawowa w Słupi	74	9,88	3,5	Publiczna
Szkoła Podstawowa w Grąbcu	62	9,60	1	Niepubliczna

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Zawidz

Zespół Szkół Samorządowych

Na terenie Gminy zlokalizowany jest Zespół Szkół Samorządowych, w którego skład wchodzi Gimnazjum Publiczne im. Władysława Stanisława Reymonta, Liceum Ogólnokształcące i Technikum z profilami: technik handlowiec, technik obsługi turystycznej oraz technik ekonomista. Łącznie do Zespołu Szkół Samorządowych w roku szkolnym 2015/1016 uczęszczało 425 uczniów, z czego najwięcej do gimnazjum – 261 uczniów.

Tabela 6

Wybrane dane dotyczące Zespołu Szkół Samorządowych

Nazwa placówki	Liczba dzieci	Pracownicy pedagogiczni (w etatach)	Pracownicy obsługi (w etatach)	Rodzaj placówki (publiczna/niepubliczna)
Gimnazjum	261	48,12	10	Publiczna
Liceum Ogólnokształcące	80			Publiczna
Technikum	84			Publiczna

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Zawidz

Rozmieszczenie szkół na terenie Gminy Zawidz jest optymalne, co jest korzystne z punktu widzenia dowozu dzieci do szkół. Stan infrastruktury oświatowej w Gminie jest oceniany jako bardzo dobry. Szkoły na terenie Gminy Zawidz pełnią funkcję integracyjną dla dzieci i młodzieży, gdyż oferują swoim uczniom dodatkowe zajęcia edukacyjne, uczestnictwo w kołach zainteresowań (koła językowe, informatyczne, taneczne, artystyczne oraz sportowe). Uczniowie biorą udział w konkursach wiedzy i artystycznych, w których osiągają bardzo dobre wyniki na terenie powiatu, województwa, a nawet krajowym. Wszystkie szkoły posiadają dobre warunki kształcenia, o czym świadczą pracownie komputerowe, chemiczne, językowe oraz odpowiednie zaplecze do zajęć sportowych. Wszystko to zostało osiągnięte dzięki aktywnej polityce inwestycyjnej Gminy skoncentrowanej na zapewnieniu wysokiej jakości bazy edukacyjnej. Biorąc pod uwagę wymagania potencjalnego mieszkańca co do nowego miejsca zamieszkania (oprócz

infrastruktury technicznej) Gmina postanowiła zadbać o wykształcenie najmłodszych mieszkańców Gminy dostosowując swoją bazę oświatową do standardów szkół miejskich. Tym samym, oświata stanowi obecnie jedną ze znaczących wizytówek Gminy Zawidz, która będzie również wykorzystywana do zwiększania atrakcyjności osiedleńczej Gminy.

4.2. Ochrona zdrowia

Bardzo ważnym elementem infrastruktury społecznej jest system ochrony zdrowia. Dostęp do infrastruktury zdrowotnej w bardzo dużym stopniu zależy od liczby instytucji świadczących usługi zdrowotne, ich rozmieszczenia, a także kosztów usług. Poziom systemu ochrony zdrowia jest w znaczący sposób związany z jakością pracy wykonywanej przez mieszkańców.

W zakresie ochrony zdrowia i życia na terenie Gminy funkcjonuje Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Przychodnia Rodzinna”, w skład którego wchodzi:

- Ośrodek Zdrowia w Zawidzu Kościelnym;
- Filia nr 1 NZOZ „Przychodnia Rodzinna” w Jeżewie;
- Filia nr 2 NZOZ „Przychodnia Rodzinna w Słupi.

Ponadto na terenie Gminy znajduje się jedna apteka zlokalizowana w Zawidzu Kościelnym, co sprawia, że na aptekę ogólnodostępną przypada 6924 mieszkańców. Mieszkańcy Gminy mają możliwość skorzystania ze specjalistycznych usług medycznych oraz usług leczenia zamkniętego w szpitalach, które znajdują się w odległości: 18 km – Szpital Powiatowy w Sierpcu, 30 km – Szpital w Żurominie oraz ok. 40 km – Szpital Wojewódzki w Płocku.

Biorąc jednak pod uwagę, że mieszkalnictwo ma stanowić jeden z głównych kierunków rozwoju Gminy Zawidz, to władze Gminy podejmują działania w celu zwiększenia dostępu mieszkańców Gminy do podstawowych i specjalistycznych usług zdrowotnych zlokalizowanych na terenie Gminy.

4.3. Pomoc społeczna

W Gminie Zawidz zadania pomocy społecznej realizowane są przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Zawidzu Kościelnym. Celem działalności jest umożliwienie bytowania w warunkach odpowiadających godności człowieka, a także pomoc w

doprowadzeniu do życiowego usamodzielnienia. Lokalnymi politykami społecznymi są pracownicy socjalni zatrudnieni w ośrodku. W roku 1999 do zadań pomocy społecznej zostały wprowadzone składki na ubezpieczenia zdrowotne i społeczne umożliwiające opłacanie osobom uprawnionym do zasiłku stałego. Powodem udzielania świadczeń oprócz uwzględnionego dochodu kwalifikującego rodzinę do konkretnego świadczenia było ubóstwo, bezdomność, potrzeba ochrony macierzyństwa, bezrobocie, niepełnosprawność, długotrwała choroba, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, alkoholizm, trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej realizuje także zadania własne Gminy w zakresie: udzielanie schronienia, zapewnienie posiłku oraz niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym, przyznawanie i wypłacanie zasiłków okresowych, celowych i stałych, dożywianie dzieci, sprawienie pogrzebu, w tym osobom bezdomnym, organizowanie i świadczenie usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania.

Do zadań GOPS należy również:

- ustalanie uprawnień, przyznawanie i wypłacanie świadczeń rodzinnych wraz z przysługującymi dodatkami oraz świadczeń pielęgnacyjnych;
- realizacja zadań z funduszu alimentacyjnego osobom uprawnionym do alimentów;
- występowanie do sądu o wyrażenie zgody na umieszczenie osoby w domu pomocy;
- przyznawanie pomocy materialnej o charakterze socjalnym dla uczniów zamieszkałych na terenie Gminy Zawidz;
- realizacja Karty Dużej Rodziny;
- realizacja zadań z zakresu Ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej poprzez prowadzenie spraw wspierania rodziny, np. przydzielenie rodzinie asystenta rodziny;
- obsługa organizacyjno-techniczna Zespołu Interdyscyplinarnego do Spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie

Ze świadczeń GOPS w 2014 r. skorzystało 727 osób. W porównaniu z rokiem 2012 liczba osób, którym przyznano świadczenia wzrosła o 320 osób tj. o 78,62%. Z analizy danych zawartych w tabeli 7 wynika, że w ciągu ostatnich trzech lat największy wzrost przyznanych świadczeń odnotowano w kategorii świadczeń przyznanych z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego – liczba osób korzystających z tych świadczeń zwiększyła się o 88 osób. Na

drugim miejscu znalazły się świadczenia przyznawane z powodu bezrobocia, które w 2014 r. otrzymało 196 osób.

Należy podkreślić, że oczekiwane w wyniku realizacji odpowiedniej strategii podniesienie jakości życia mieszkańców oraz drobnej przedsiębiorczości na terenie Gminy przyczyni się do powstawania nowych miejsc pracy, a tym samym do zmniejszania bezrobocia na terenie Gminy i spadku liczby osób bezrobotnych korzystających obecnie z pomocy GOPS. Tym samym, Gmina będzie mogła część zaoszczędzonych środków finansowych przeznaczyć na inne cele związane z pomocą społeczną, lub wykorzystać zupełnie na inne cele np. inwestycyjne.

Tabela 7

Pomoc społeczna w Gminie Zawidz w latach 2012-2014

Pomoc Społeczna - świadczenia	Stan na dzień 31.12.2012 r.	Stan na dzień 31.12.2013 r.	Stan na dzień 31.12.2014 r.
Liczba osób, którym przyznano świadczenia	407	679	727
Z powodu ubóstwa	125	137	148
Z powodu bezrobocia	165	182	196
Z powodu niepełnosprawności	66	84	88
Z powodu długotrwałej choroby	81	103	131
Z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego	133	195	221

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej

4.4. Sport

Sport i rekreacja w Gminie Zawidz jest nieodzownym elementem życia mieszkańców, dlatego też władze Gminy wspierają rozwój dyscyplin zarówno rzeczowo jak i finansowo. Ważnym elementem jest systematyczna rozbudowa niezbędnej bazy sportowej, która przyczynić się będzie do poprawy warunków uprawiania sportu, a w przyszłości zaowocuje osiągnięciem coraz lepszych wyników sportowych przez młodzież, a także zwiększy zainteresowanie uprawianiem sportu na terenie Gminy Zawidz. Gmina pracuje także nad stworzeniem warunków i możliwości dla dzieci do rozwijania zainteresowań

sportowych poprzez stworzenie atrakcyjnej oferty, która będzie uwzględniała zainteresowania potencjalnych uczestników. W działalności sportowej Urząd Gminy stara się współpracować ze szkołami z terenu Gminy oraz dorosłymi i młodzieżą. Działalność Gminy obejmuje pomoc merytoryczną i finansową przy organizacji imprez sportowych i rekreacyjnych organizowanych przez na terenie Gminy (zakup pucharów, dyplomów, nagród, udostępnianie sprzętu technicznego).

Na terenie Gminy funkcjonują następujące kluby sportowe:

- UKS „Orzeł” w Zawidzu Kościelny
- SKS MEGA – GIM Zawidz
- UKS „Pogoń” Słupia
- Szkolny Ludowy Klub Sportowy „Olimpijczyk” Jeżewo

Rozwój klubów oraz trening młodzieży jest możliwy dzięki obiektom sportowym istniejącym na terenie Gminy, do których możemy zaliczyć: hale sportowe i sale gimnastyczne usytuowane przy szkołach, stadion w Słupi, boisko „Orlik 2012”. Dodatkowo dzieci i młodzież ze szkół w ramach godzin wychowania fizycznego korzystają z krytej pływalni w Sierpcu.

4.5. Kultura

Dziedzictwo kulturowe jest istotnym aspektem życia mieszkańców Gminy Zawidz. Gmina Zawidz jest gminą z tradycjami, szanującą historię i tradycje oraz wykorzystującą te elementy w działalności kulturalnej, gdyż może to stać się czynnikiem przyciągającym potencjalnych turystów, przyczyniając się tym samym do pobudzenia aktywności gospodarczej i społecznej gminy.

Od wielu lat Gmina kojarzona jest głównie z tradycją rzeźbiarstwa. Zawidzki Ośrodek Rzeźby Ludowej powstał jako pierwszy w kraju - nazywany "zagłębem rzeźby ludowej", "ewenementem kulturowym". Rzeźby z Zawidza stanowią podstawowe zbiory nie tylko Muzeum w Sierpcu, dzięki którym powstało lecz również w Płocku, Ciechanowie, a także Państwowego Muzeum Etnograficzne w Warszawie, Łodzi, Krakowie, Toruniu. Zawidzka rzeźba była także promowana przez Poczta Polską podczas emisji znaczków Polska Rzeźba Ludowa w 1969 roku (praca W. Krajewskiego). Rzeźbione meble H. Wierzchowskiego do dnia dzisiejszego znajdują się w Muzeum F. Chopina w Żelazowej

Woli, a K. Marcinkowskiego m.in. w Centrum Zdrowia Dziecka. Rzeźby z Zawidza były wystawiane choćby w Japonii, Meksyku, USA (New York, Santa Fe), o krajach europejskich nie wspominając. Gazety ogólnopolskie pisały o Zawidzu. Naukowy periodyk „Polska Sztuka Ludowa” wielokrotnie opisywał zjawisko rzeźbiarstwa w Zawidzu, na wydziałach etnografii w kraju do dnia dzisiejszego uczy się przyszłych etnografów o Zawidzu jako czołowym przykładzie ośrodka rzeźbiarskiego - wielu dzisiejszych profesorów zaczynało prace naukowe z tytułem mgr badając rzeźbę z Zawidza. Ukazywały się liczne relacje w wielu magazynach TVP.

Powrót do sztuki rzeźbiarstwa jako produktu reklamowego jest więc szansą promocji Gminy Zawidz. Jest to także okazja nawiązania współpracy z innymi gminami, które korzystają ze sztuki ludowej i razem poprzez współpracę promować różne dziedziny sztuki ludowej. Pierwszym elementem powrotu do sztuki rzeźbiarstwa była organizacja w 2014 r. (po wielu latach przerwy) Pleneru Rzeźbiarskiego, który będzie organizowany cyklicznie w przyszłości.

Bardzo ważnym elementem działalności kulturalnej Gminy Zawidz jest działalność:

- Zespołu Tańca Ludowego „Zawidzanie”;
- Orkiestry Dętej OSP Zawidz;
- Młodzieżowej Orkiestry Dętej.

Zespół Tańca Ludowego „Zawidzanie” powstał w 2005 r. Zespołowi towarzyszy kilkuosobowa kapela ludowa. Zespół czerpie natchnienie z tradycji ludowej. Poprzez taniec, muzykę i śpiew wiernie odtwarza polskie tańce, pieśni i obrzędy. Zespół „Zawidzanie” liczy kilkudziesięciu członków. Obecnie w programie zespół posiada suitę łowickie, krakowskie, kaszubskie, rzeszowskie, tańce Starej Warszawy jak również tańce narodowe: polonez i mazur. Tancerze prezentują program w oryginalnych strojach ludowych, wzbudzając zainteresowanie i fascynację ich pięknem i bogactwem. Mimo krótkiego okresu działalności Zespół Tańca Ludowego „Zawidzanie” odniósł wiele sukcesów na przeglądach i festiwalach zarówno w Polsce jak i zagranicą.

Orkiestra Dęta OSP w Zawidzu istnieje od 1906 r. Bierze czynny udział w uroczystościach państwowych, religijnych i gminnych. Posiada w swoim repertuarze bogaty wybór pieśni patriotycznych i religijnych (kolędy, utwory pasyjne, pieśni wielkopostne), standardy, muzykę promenadową oraz przeboje muzyki rozrywkowej. Orkiestra

wielokrotnie była laureatem powiatowych, wojewódzkich, a także krajowych przeglądów orkiestr Ochotniczych Straży Pożarnych.

Na terenie Gminy organizowane są imprezy kulturalne:

- ✓ Dożynki Gminne,
- ✓ Gminne Zawody Strażackie,
- ✓ Plener Rzeźbiarski,
- ✓ Turniej piłki nożnej Ochotniczych Straży Pożarnych o Puchar Wójta,
- ✓ Turniej piłki siatkowej o Puchar Wójta

Na terenie gminy działa Gminna Biblioteka Publiczna w Zawidzu, która została utworzona Uchwałą Rady Gminy we październiku 1990 r. Biblioteka posiada filie w Jeżewie i Słupi. Działalność biblioteczna na terenie Gminy Zawidz upowszechnia czytelnictwo poprzez prowadzenie lekcji bibliotecznych, wycieczek, konkursów, dyskusji oraz wystawek tematycznych. Ponadto, biblioteka oraz filie ściśle współpracują ze szkołami podstawowymi i Zespołem Szkół Samorządowych oraz Miejską i Powiatową Biblioteką Publiczną w Sierpcu. Oferta książkowa bibliotek zawiera zarówno lektury szkolne jak i literaturę piękną oraz popularno-naukową dla dzieci, młodzieży i dorosłych, które są na bieżąco uzupełniane o aktualne nowości wydawnicze.

Na obszarze Gminy występuje kilka obiektów o znaczących wartościach kulturowych, do których należą m.in.:

- Gutowo Górki:

- Wiatrak Koźlak z końca XIX w.;

- Gutowo Stradzyno:

- Zespół dworsko-parkowy z 1 poł. XIX w.;

- Jezewo

- Cmentarz parafialny z 1 poł. XVI w.;
- Kościół parafialny p.w. św. Bartłomieja z 1 poł. XVI w.;

- Kosemin

- Wiatrak Koźlak z 2 poł. XIX w.;

- Majki Małe

- Dwór z 2 poł. XIX w.;
- Park z 2 poł. XIX w.;
- Zespół Dworski z 2 poł. XIX w.;

- Skoczkowo

- Park Dworski z 2 poł. XIX w.;

- Słupia

- Cmentarz Parafialny – XIX/XX w.;
- Kaplica Pogrzebowa – 1876-1884 r.;
- Kościół parafialny p.w. św. Jakuba – 1876-1884 r.;

- Zawidz Kościelny

- Dzwonnica z 2 poł. XIX w.;
- Kościół parafialny p.w. św. Marcina z 1742 r.;
- Cmentarz epidemiologiczny z XVIII w.;
- Cmentarz parafialny z XIX w.;
- Układ ruralistyczny z XIV-XVI w.;

- Zgagowo Wieś

- Park z poł. XIX w.;

4.6. Bezpieczeństwo Publiczne

Stan bezpieczeństwa publicznego jest jednym z najistotniejszych czynników wpływających na poziom życia mieszkańców Gminy Zawidz. Instytucje zapewniające mieszkańcom bezpieczeństwo to Policja - Posterunek Policji w Zawidzu Kościelnym, obsługujący teren gminy, Komenda Powiatowa Policji w Sierpcu oraz Ochotnicze Straże Pożarne. Instytucje te ściśle współpracują ze sobą mając za zadanie zapewnienie

bezpieczeństwa publicznego społeczeństwu. Na terenie gminy działają następujące jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej:

- ✓ OSP Budy Milewskie;
- ✓ OSP Kęsice;
- ✓ OSP Kosemin;
- ✓ OSP Makomazy;
- ✓ OSP Mańkowo;
- ✓ OSP Milewko;
- ✓ OSP Młotkowo;
- ✓ OSP Osiek;
- ✓ OSP Skoczkowo;
- ✓ OSP Słupia;
- ✓ OSP Stropkowo;
- ✓ OSP Zalesie;
- ✓ OSP Zawidz;

Jednostki OSP Zawidz oraz OSP Słupia działają w Krajowym Systemie Ratowniczo-Gaśniczym, co sprawia, że w roku kalendarzowym każda z jednostek wyjeżdża około 50 razy do akcji ratowniczo-gaśniczych.

W roku 2013 i 2014 na terenie Gminy Zawidz nie odnotowano najcięższych przestępstw. Na terenie gminy wystąpiło od kilku do kilkunastu kradzieży, włamań, przestępstw przeciwko rodzinie, wypadków drogowych, pobić, uszkodzeń mienia i fałszerstw.

5. Usługi komunalne

5.1. Usługi wodociągowe i kanalizacyjne

Gmina Zawidz posiada na swoim terenie sieć wodociągową o łącznej długości 235,6 km. Łączna liczba przyłączy prowadzących do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania wynosi 1620 szt. W 2014 r. z sieci wodociągowej korzystało 6852 mieszkańców.

Tabela 8

Sieć wodociągowa w Gminie Zawidz

Wyszczególnienie	Jednostka miary	Stan na dzień 18.12.2015 r.
Długość czynnej sieci rozdzielczej będącej w zarządzie bądź administracji gminy	km	235,6
Połączenia prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	1620
Ludność korzystająca z sieci wodociągowej	osoba	6852

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Gminnego Zakładu Gospodarki Komunalnej w Zawidzu Kościelnym

Z danych przedstawionych w Tabeli 8 wynika, że Gmina Zawidz jest zwodociągowana w sposób kompleksowy, zapewnia dostęp do systemu wodociągowego prawie 100% swoich mieszkańców.

Tabela 9

Sieć kanalizacyjna w Gminie Zawidz

Wyszczególnienie	Jednostka miary	Stan na dzień 18.12.2015 r.
Długość czynnej sieci kanalizacyjnej będącej w zarządzie bądź administracji gminy	km	13,2 km
Połączenia prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	273
Ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej	osoba	1170

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Gminnego Zakładu Gospodarki Komunalnej w Zawidzu Kościelnym

Z danych uzyskanych z Gminnego Zakładu Gospodarki Komunalnej w Zawidzu Kościelnym wynika, że w 2014 r. długość czynnej sieci kanalizacyjnej wynosiła 13,2 km, z której korzystało 1170 osób. Na terenie Gminy Zawidz funkcjonują 2 oczyszczalnie ścieków: w Zawidzu Kościelnym i Majkach Małych. Ogólną charakterystykę przedstawiono w Tabeli 10.

Tabela 10

Oczyszczalnie ścieków na terenie Gminy Zawidz

Lokalizacja oczyszczalni ścieków	Przepustowość oczyszczalni ścieków
Zawidz Kościelny	192,9 m ³ /d
Majki Małe	14,3 m ³ /d

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Gminnego Zakładu Gospodarki Komunalnej w Zawidzu Kościelnym

Na terenie Gminy Zawidz nie funkcjonują prywatne oczyszczalnie ścieków. Istotnym elementem w uporządkowaniu systemu kanalizacji na terenie Gminy jest funkcjonowanie przydomowych oczyszczalni ścieków. Niski poziom skanalizowania Gminy Zawidz wynika głównie z typowo rolniczego charakteru gminy i dominującej rozproszonej zabudowie. Władze gminy nieustannie podejmują działania dotyczące rozbudowy sieci kanalizacyjnej, jeżeli jest to możliwe zarówno pod względem prawnym jak i ekonomicznym. W związku z tym, że sieć wodno-kanalizacyjna jest jednym z podstawowych elementów warunkujących jakość życia mieszkańców oraz rozwój mieszkalnictwa i przedsiębiorczości na każdym terenie, to Gmina Zawidz systematycznie i w miarę zapotrzebowania realizuje inwestycje w tym zakresie.

5.2. Infrastruktura komunikacyjna

Infrastrukturę drogową na terenie Gminy Zawidz stanowią drogi:

- droga krajowa nr 10 relacji Warszawa -Toruń – Szczecin,
- droga wojewódzka nr 561 relacji Biezuń – Zawidz – Szumanie,
- drogi powiatowe,
- drogi gminne,
- drogi wewnętrzne

W chwili obecnej, największe znaczenie dla ruchu komunikacyjnego mieszkańców Gminy oraz dla rozwoju mieszkalnictwa i przedsiębiorczości na terenie Gminy Zawidz,

odgrywa droga krajowa oraz droga wojewódzka, które zapewniają doskonałe połączenie z okolicznymi ośrodkami miejskimi i wiejskimi. Budowa nowych dróg, obok bieżącej konserwacji i remontów istniejących szlaków komunikacyjnych, będzie wpływała pozytywnie na rozwój Gminy.

Tabela 11

Drogi krajowe i wojewódzkie na terenie Gminy Zawidz (stan na dzień 31.12.2014 r.)

Drogi krajowe		
Nazwa drogi lub relacja drogi	Długość drogi w granicach Gminy (km)	Stan techniczny drogi
nr 10 Warszawa—Toruń-Szczecin	15 km	bd
Drogi wojewódzkie		
Nazwa drogi lub relacja drogi	Długość drogi w granicach Gminy (km)	Stan techniczny drogi
nr 561 Biezuń-Szumanie	14 km	bd

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Zawidz

Na terenie Gminy Zawidz znajduje się 15 km dróg krajowych (trasa nr 10 relacji Warszawa-Toruń-Szczecin) oraz 14 km dróg wojewódzkich (trasa nr 561 relacji Biezuń-Szumanie). Znacznie więcej przez Gminę Zawidz przebiega dróg powiatowych. Łączna długość dróg tego typu wynosi 97,3 km, z czego ponad 56 km o nawierzchni asfaltowej. W tabeli 12 wymienione zostały wszystkie drogi powiatowe leżące na terenie Gminy.

Tabela 12

Drogi powiatowe na terenie Gminy Zawidz

Numer drogi	Lokalizacja drogi
3013W	Pólka Raciąż-Pijawnia-Jaworowo
3701W	Stacja Kolejowa Zawidz-droga nr 560
3738W	Rościszewo-Kosemin-Żabowo-Szumanie
3739W	Rościszewo-Jaworowo
3740W	Kosemin-Budy Osieckie-Koziebrody
3742W	Goleszyn-Dziembakowo-Borkowo-Zgagowo
3743W	Zawidz-Osiek-Włostybory-Koziebrody

3744W	Osiek-Włostybory-Chabowo
3745W	Jeżewo-droga 561
3746W	Szumanie-Milewko
3747W	Jeżewo-Młotkowo
3748W	Zawidz-Stacja Kolejowa Zawidz
3749W	Stacja Kolejowa Zawidz-Mieszaki-droga nr 10
3755W	Jeżewo-Krajewice Duże
3756W	Słupia-Schabajewo
3757W	Majki Duże-droga nr 10
3758W	Lelice-Majki Małe-Słupia
3759W	Szumanie-Bielsk

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Zawidz

Na terenie Gminy znajduje się tak 64,1 km dróg gminnych, które zostały przedstawione w Tabeli 13. Utwardzonych asfaltem jest ponad 38,2 km dróg tego typu. Pozostałe drogi mają nawierzchnię żwirową lub naturalną gruntową. Na terenie gminy występują także drogi niepubliczne, tzw. drogi dojazdowe do pól. Łączna ich długość wynosi 430 km. Przez teren gminy przebiega także linia kolejowa relacji Sierpc-Nasielsk o długości 15 km.

Tabela 13

Wykaz dróg gminnych z terenu Gminy Zawidz

Numer drogi	Lokalizacja drogi	Długość drogi
370701W	Adamowo- granica gminy-Zawidz Kościelny	5,5 km
370702W	Jaworowo-Próchniatka-Budy Żabowskie	3,3 km
370703W	Osiek- Karolinowo	7,0 km
370704W	Grabniak-Jaworowo Jastrzębie	1,7 km
370705W	Osiek Włostybory-Osiek Parcele	2,4 km
370706W	Zgagowo Wieś-droga powiatowa nr 3751W	1,9 km
370707W	Droga woj. Nr 561-Kolonia Żabowo-Osmanka	2,0 km
370708W	Oswiec-droga powiatowa nr 3746W	1,9 km
370709W	Kęsice-Sulencice-Orłowo	6,0 km

37010W	Ostrowy-Makomazy	2,0 km
370711W	Słupia-Orłowo	1,5 km
370712W	Świerkocin-Majki Małe	1,3 km
370713W	Szumanie Kolonia-Chabowo-Świniary	2,2 km
370714W	Słupia-Mańkowo-Milewko-Parcele	7,5 km
370715W	Mańkowo-Bełkowo	2,0 km
370716W	Słupia-granica gminy-Kowalewo	2,2 km
370717W	Zawidz-Żytowo	5,1 km
370718W	Szumanie-Milewko	4,3 km
370719W	Szumanie-Żabowo	4,3 km
370720W	Droga woj. 561-Nowe Zgagowo- droga gminna nr 370706W	1,0 km

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Zawidz

6. Partnerstwa Gminy Zawidz

Gmina Zawidz stara się aktywnie uczestniczyć we współpracy z innymi samorządami oraz organizacjami pozarządowymi. W celu rozwiązywania lokalnych oraz regionalnych problemów Gmina Zawidz należy do związków lub organizacji takich jak:

Lokalna Grupa Działania „Sierpeckie Partnerstwo” - Lokalna grupa działania powstała z inicjatywy przedstawicieli gmin powiatu sierpeckiego i ukonstytuowała się w formie prawnej stowarzyszenia. Spośród kilku zgłoszonych pomysłów wybrano dla niej nazwę: Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „Sierpeckie Partnerstwo”. LGD „Sierpeckie Partnerstwo” jest młodą organizacją powstałą z myślą o realizacji Lokalnej Strategii Rozwoju w ramach Osi 4 LEADER Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 i 2014-2020. Należy podkreślić, że w przyszłości Gmina Zawidz powinna rozważyć partnerstwo z innymi podmiotami sektora publicznego co może być szansą dla rozwoju samej Gminy, jak i całego regionu. Dzięki partnerstwom możliwe będzie zwiększenie atrakcyjności mieszkaniowej i inwestycyjnej Gminy poprzez wspólne realizowanie niektórych projektów technicznych i społecznych. Partnerstwo umożliwi bowiem osiągnięcie korzyści z realizacji danej inwestycji przy znacznie mniejszych nakładach (w ramach projektów partnerskich, koszty projektu rozkładają się proporcjonalnie na każdego z partnerów).

7. Analiza Budżetu Gminy Zawidz

7.1. Dochody Budżetu Gminy Zawidz

Dane dotyczące zmiany struktury poszczególnych dochodów budżetu Gminy Zawidz w latach 2011 – 2015 przedstawiono w tabeli 14.

Tabela 14

Struktura dochodów majątkowych i bieżących w latach 2011-2015

Dochody	2011	2012	2013	2014	2015 (30.11)
Ogółem	20 753 895,00	22 694 394,00	23 382 686,00	25 511 633,00	25 444 428,00
majątkowe	490 390,00	90 000,00	60 000,00	586 357,00	1 295 510,00
% udział d. majątkowych	2,36 %	0,4%	0,26%	2,3%	5,1%
bieżące	20 263 505,00	22 559 394,00	23 322 686,00	24 925 276,00	24 148 918,00
% udział d. bieżących	97,64 %	99,60%	99,74%	97,7%	94,9%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Zawidz

Struktura dochodów budżetu Gminy Zawidz na przestrzeni analizowanych lat wykazuje się dużą zmiennością. Od roku 2011 nastąpił znaczny wzrost dochodów Gminy Zawidz o 4 757 738 zł, tj. 22,9%. Udział dochodów bieżących w 2011 r. wyniósł 97,64%, w 2012 – 99,60%, w 2013 r. – 99,74%, w 2014 97,7%, a w roku 2015 94,9%.

Dochody bieżące są źródłem finansowania zadań własnych danej jednostki samorządu terytorialnego i to na ich wysokość gmina ma możliwość oddziaływania. Im większy udział mają one w budżecie, tym łatwiejszy i bardziej przewidywalny jest proces prognozowania budżetu. Wzrostowi dochodów bieżących sprzyja wzrost lokalnej bazy ekonomicznej możliwy do osiągnięcia m.in. w wyniku realizacji inwestycji służących lokowaniu nowej oraz dalszemu rozwojowi istniejącej działalności gospodarczej oraz rozwojowi mieszkalnictwa. Procesy te z kolei w dłuższym okresie czasu zwiększają bazę podatkową. W strukturze dochodów Gminy Zawidz zauważalne jest także występowanie co

roku niewielkiej w stosunku do dochodów bieżących kwoty dochodów majątkowych, do których zalicza się:

- dotacje i środki przeznaczone na inwestycje,
- dochody ze sprzedaży majątku,
- dochody z tytułu przekształcenia prawa użytkowania wieczystego w prawo własności.

Tabela 15

Dochody Gminy Zawidz w latach 2011-2014

Dochody	2011	2012	2013	2014
Dochody własne	4 746 289,19	4 952 280,31	5 301 345,31	6 122 427,02
Subwencja ogólna	10 103 356,00	10 801 537,00	11 468 465,00	10 907 849,00
Subwencja na zadania oświatowe	6 885 473,00	7 366 468,00	7 575 002,00	7 224 873,00
Dotacja ogółem	5 716 409,00	6 261 294,00	6 074 041,06	7 338 998,20

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Analizując strukturę dochodów Gminy Zawidz w latach 2011-2014 z podziałem na ich rodzaj można zauważyć, że największy udział w analizowanym okresie stanowiła subwencja ogólna, wśród której najwięcej wynosiła subwencja na zadania oświatowe. W analizowanych latach wzrastały znacząco dochody własne. W stosunku do roku 2011 ich wzrost wyniósł ok. 29%.

Wśród dochodów z tytułu podatków i opłat największy wzrost w latach 2011-2014 zanotowano z tytułu innych opłat lokalnych, pozostałych dochodów własnych oraz podatku rolnego. Największy spadek zaś nastąpił w dochodach z tytułu wpływów z opłaty skarbowej oraz dochodach z majątku.

Poszczególne kategorie dochodów własnych Gminy Zawidz w latach 2011-2014

Rodzaj podatku	2011	2012	2013	2014
Wpływy z opłat i podatków	3 356 524,07	3 575 082,38	3 885 807,58	4 491 550,32
Podatek rolny	417 967,85	686 152,62	683 990,55	701 991,93
Podatek leśny	40 046,20	48 715,08	49 248,52	46 643,08
Podatek od nieruchomości	2 552 623,39	2 555 930,56	2 599 940,65	2 581 287,89
Podatek od środków transportowych	58 327,00	58 203,40	63 853,00	63 986,00
Podatek od ccp	65 476,20	49 312,33	132 322,29	116 274,59
Podatek od działalności gospodarczej osób fizycznych, opłacany w formie karty podatkowej	0,00	17 977,50	18 944,62	18 103,34
Wpływy z innych lokalnych opłat	0,00	0,00	184 582,70	484 522,06
Wpływy z opłaty skarbowej	28 529,00	28 109,00	26 332,00	23 292,00
Dochody z majątku	136 432,43	83 086,89	78 500,75	69 059,43
Wpływy z usług	57 122,00	47 595,00	48 092,50	56 716,00
Pozostałe dochody własne	0,00	0,00	0,00	329 674,00

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Największy udział w dochodach własnych Gminy Zawidz w 2014 r. miały podatki stanowiące dochód państwa od osób fizycznych. Udział ten wyniósł 22,66%. Należy podkreślić, że każda Gmina może w sposób pośredni oddziaływać na wysokość dochodów z udziałów we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych, m.in. poprzez systematyczne tworzenie dogodnych warunków do osiedlania się na swoim terenie. W 2014 r. wpływy z tytułu: podatku leśnego, podatku od środków transportowych, podatku od działalności gospodarczej osób fizycznych opłacanego w formie karty podatkowej, podatku z tytułu opłaty skarbowej, a także dochody z majątku oraz udział w podatkach stanowiących dochód państwa od osób prawnych, stanowiły mniej niż 2% dochodów Gminy ogółem.

Tabela 17

**Udział w podatkach stanowiących dochód państwa w Gminie Zawidz w latach
2011-2014**

Udział w podatkach stanowiących dochód państwa	2011	2012	2013	2014
Od osób fizycznych	1 119 190,00	1 206 149,00	1 187 549,00	1 387 596,00
% udział w dochodach ogółem	5,4%	5,31%	5,08%	5,44%
% udział w dochodach własnych	23,58%	24,36%	22,40%	22,66%
Od osób prawnych	7 293,26	3 752,62	2 728,77	4 371,22
% udział w dochodach ogółem	0,035%	0,017%	0,012%	0,017%
% udział w dochodach własnych	0,17%	0,08%	0,05%	0,07%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Gmina może jednak wpływać na wzrost podatku od osób prawnych tworząc korzystne warunki do podejmowania działalności gospodarczej, by na jej terytorium powstało jak najwięcej podmiotów gospodarczych. Działania zachęcające potencjalnych

przedsiębiorców mogą obejmować promocję Gminy jako dobrego miejsca do rozwoju przedsiębiorczości, a także działania związane z uzbrajaniem terenów pod inwestycje.

7.2. Wydatki Budżetu Gminy Zawidz

W latach 2011 - 2015 wydatki Gminy Zawidz wzrosły o 26,2%. Największy udział stanowią wydatki bieżące (ponad 87,75% w 2015 r.), które przeznaczane są na bieżące realizowanie zadań własnych Gminy. W okresie 2011-2015 można zaobserwować systematyczny wzrost wydatków bieżących Gminy, który jest spowodowany:

- ✓ realizowaniem przez Gminę Zawidz nowych zadań, które zostały sędowane na wszystkie gminy przez Państwo, jednakże nie zostały przekazane dodatkowe środki na ich realizację. W związku z tym, gmina realizuje więcej zadań własnych przy takim samym budżecie,
- ✓ pojawieniem się nowych kosztów eksploatacyjnych generowanych przez nowo zrealizowane inwestycje (np. koszty utrzymania dróg, boisk wielofunkcyjnych itp.)

Należy zauważyć, że oprócz wydatków bieżących, w budżecie Gminy występują również wydatki majątkowe, wynikające z aktywnej polityki inwestycyjnej Gminy Zawidz. Wydatki majątkowe pełnią rolę wydatków rozwojowych, przekładając się bezpośrednio na wzrost potencjału mieszkaniowego, turystycznego i inwestycyjnego Gminy, a przede wszystkim na poprawę jakości życia mieszkańców.

Tabela 18

Struktura wydatków majątkowych i bieżących w latach 2011-2015

Wydatki	2011	2012	2013	2014	2015 (30.11)
Ogółem	20 453 895,00	22 009 394,00	25 198 686,00	24 993 633,00	25 819 599,00
majątkowe	1 470 950,00	1 376 259,00	3 198 735,00	1 585 788,00	3 163 564,00
% udział w. majątkowych	7,19 %	6,25%	12,69%	6,34%	12,25%
bieżące	18 982 945,00	20 633 135,00	21 199 951,00	23 407 845,00	22 656 035,00
% udział w. bieżących	92,81 %	93,75%	87,31%	93,66%	87,75%

Zródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Zawidz

Struktura wydatków Gminy Zawidz w latach 2011-2014 [zł]

Wydatki	2011	2012	2013	2014
Dział 010 - Rolnictwo i łowiectwo	810 997,26	915 089,13	958 813,09	1 114 080,57
Dział 150 - Przetwórstwo przemysłowe	0,00	25 251,57	1 472,67	4 056,38
Dział 600 - Transport i łączność	1 678 923,86	989 164,33	3 366 786,21	1 007 871,12
Dział 700 - Gospodarka mieszkaniowa	6851,48	58 212,72	13 777,37	28 051,72
Dział 710 - Działalność usługowa	21 033,00	21 033,00	41 347,58	38 565,00
Dział 750 - Administracja publiczna	1 957 949,03	2 134 487,71	2 188 170,43	2 898 782,99
Dział 751 - Urzędy naczelnych organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa	11 391,00	1 171,00	1 172,00	46 740,00
Dział 754 - Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	181 939,15	322 795,95	213 499,71	241 508,44
Dział 756 - Dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek nieposiadających osobowości prawnej oraz wydatki związane z ich poborem	32 593,44	0,00	0,00	0,00
Dział 757 - Obsługa długu publicznego	272 904,19	257 990,41	264 259,75	301 713,42
Dział 801 - Oświata i wychowanie	9 623 758,69	10 856 829,39	11 111 670,53	10 590 695,47
Dział 851 - Ochrona zdrowia	55 532,37	50 495,25	55 130,62	58 706,12

Dział 852 - Pomoc społeczna	4 699 246,56	4 652 683,92	4 612 590,70	4 860 135,38
Dział 853 - Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	143 740,59	109 434,19	281 661,93	326 036,10
Dział 854 - Edukacyjna opieka wychowawcza	378 625,32	410 423,92	492 218,09	478 000,08
Dział 900 - Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	303 141,76	270 095,56	664 826,72	1 825 363,93
Dział 921 - Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	137 524,90	170 754,86	184 410,52	162 921,95
Dział 926 - Kultura fizyczna	61 445,99	42 497,31	48 443,75	67 929,77

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Analizując strukturę wydatków Gminy Zawidz w latach 2011-2014 można zauważyć następujące relacje:

- ✓ od 2011 roku wydatki ogółem budżetu Gminy Zawidz ulegały wahaniom, jednak w porównaniu z rokiem 2011 nastąpił wzrost wydatków Gminy o ok. 26,2%;
- ✓ w całym analizowanym okresie największa część środków finansowych kierowana była na cele oświaty i wychowania – w 2014 r. wydatki te stanowiły 41,02% wszystkich wydatków. Biorąc pod uwagę wysokość subwencji oświatowej oraz poziom wydatków w dziale „Oświata i wychowanie” należy stwierdzić, że cała część dochodów z tytułu subwencji pokrywa wydatki związane z wynagrodzeniami pracowników oświaty, natomiast pozostałe wydatki spoczywają na organie prowadzącym, czyli na Gminie Zawidz.

Na uwagę zasługuje również zwiększająca się od 2011 r. kwota wydatków na potrzeby opieki społecznej. Udział tej grupy wydatków w 2014 r. w stosunku do wydatków ogółem wynosił 19,45%. Wprawdzie podstawowym źródłem finansowania tych wydatków były dotacje budżetu państwa przekazywane na realizację zadań zleconych, jednak z upływem czasu zwiększał się także zakres zadań finansowanych środkami własnymi budżetów gmin. Ponadto, analizując zachodzące zmiany demograficzne należy zakładać, że udział tej grupy wydatków w ogólnej kategorii wydatków będzie wykazywał w dłuższym

okresie czasu tendencję rosnącą. Trzecią grupą wydatków, które znacząco wpływają na budżet gminy są wydatki związane z administracją publiczną. W 2014 r. udział tych wydatków wynosił 11,6%. Z roku na rok znacznie więcej środków jest wydawanych także na gospodarkę komunalną i ochronę środowiska (w 2014 r. – 1 825 363,93 zł), transport i łączność (w 2014 r. – 1 007 871,12 zł), głównie na utrzymanie i remont dróg oraz kultura i ochrona dziedzictwa narodowego (w 2014 r. - 162 921,95 zł).

Wydatki na oświatę związane są głównie z zapewnieniem bazy oświatowej o wysokim standardzie, a także z zapewnieniem wysokiego poziomu nauczania. Ograniczenie tych wydatków wpłynie niekorzystnie na poziom i wizerunek oświaty na terenie Gminy, nad którym to Urząd pracuje intensywnie już od kilku lat. W związku z tym, w dłuższym okresie należy dążyć do zwiększenia subwencji oświatowej poprzez zwiększenie liczby uczniów uczęszczających do szkół zlokalizowanych na terenie Gminy Zawidz. Wzrost liczby uczniów nastąpi w wyniku zwiększenia atrakcyjności Gminy pod względem osadnictwa. W wyniku migracji na teren Gminy wzrośnie m.in. liczba dzieci, a każdy uczeń to dodatkowe dochody dla Gminy z tytułu subwencji oświatowej.

Tabela 20

Wysokość subwencji oświatowej i wydatków na oświatę na terenie Gminy Zawidz w latach 2011-2014 [zł]

Wyszczególnienie	2011	2012	2013	2014
Subwencja oświatowa	6 885 473,00	7 366 468,00	7 575 002,00	7 224 873,00
Wydatki na oświatę	9 623 758,69	10 856 829,39	11 111 670,53	10 590 695,47
Różnica	-2 738 285,69	-3 490 361,39	-3 536 668,53	-3 365 772,47

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Należy jednak podkreślić, że w latach 2005 - 2014 władze centralne przekazały gminom nowe zadania albo rozszerzyły zakres dotychczas realizowanych zadań bez odpowiedniego zabezpieczenia ich finansowania. Dodatkowo liczne zmiany ustawowe spowodowały zmniejszenie dochodów własnych jednostek samorządu terytorialnego. Do zmian tych należą m.in.:

- nowe zadania wynikające z ustawy o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej - Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej, która weszła w życie z dniem 1 stycznia 2012 r., nakłada na jednostki samorządu terytorialnego wiele nowych

zadań z zakresu wspierania rodziny oraz opieki nad dzieckiem i rodziną. Ustawa wprowadza przede wszystkim nowe kategorie pracowników samorządowych – asystenta rodziny oraz koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej. Niejasne sformułowania użyte w ustawie stawiają pod znakiem zapytania obligatoryjność zatrudniania w gminach asystentów rodziny. Ponadto, ustawa nakłada na gminę liczne zadania własne, których realizacja wymaga znacznych środków finansowych. Szczegółowe ich wyliczenie określa dział VI ustawy. Od 1 stycznia 2012 r. do zadań własnych każdej gminy należy także:

- opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny;
 - tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego, oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych,
 - współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym;
- zwiększenie obowiązkowej składki rentowej o 2% po stronie pracodawcy. Podwyżkę tych kosztów samorząd musi sfinansować sam;
- wzrost wynagrodzeń nauczycieli o 7% w 2011 r. i o 3,85% w 2012 r. Subwencja oświatowa nie pokrywa w całości podwyżek, co oznacza dla budżetu Gminy Zawidz konieczność dopłat z własnego budżetu;
- dodatkowe koszty związane m.in. z systemem ZMOKU (ustawa o ewidencji ludności i dowodach osobistych) lub z nową ustawą o utrzymaniu czystości i porządku w gminach,
- ustawa z 4 marca 2010 r. o infrastrukturze informacji przestrzennej – całkowicie nowa regulacja, która nakłada nowe zadania w zasadniczej części ustawy oraz (art. 23) wprowadza zmiany w Prawie geodezyjnym i kartograficznym dotyczącym m.in. gmin (ewidencja miejscowości, ulic i adresów);
- ustawa z 5 stycznia 2011 r. o kierujących pojazdami, której rozdział 16 mówi, że koszty zezwoleń na kierowanie pojazdami uprzywilejowanymi ochotniczych straży pożarnych są finansowane z budżetu gminy.

Gmina Zawidz (podobnie jak inne gminy w Polsce), zmuszona jest pokrywać koszty związane z realizacją nowych zadań narzuconych przez władze centralne z budżetu własnego. W związku z tym, że zmiany te dotyczą różnych obszarów funkcjonowania Gminy, to konsekwencją tych zmian jest znaczny wzrost wydatków bieżących Gminy Zawidz (zwłaszcza związanych z administracją publiczną, opieką społeczną oraz

gospodarką komunalną), co w konsekwencji wpływa na wzrost udziału tych wydatków w ogólnej strukturze wydatków Gminy.

7.3. Wynik finansowy budżetu Gminy Zawidz

W tabeli 21. przedstawiono wielkość wydatków budżetowych na tle dochodów Gminy Zawidz w latach 2011-2015, obrazując tym samym wysokość nadwyżki budżetowej lub deficytu budżetowego.

Tabela 21

Wyniki budżetów Gminy Zawidz w latach 2011-2015 [zł]

Budżet	2011	2012	2013	2014	2015 (30.11)
Dochody	20 753 895,00	22 694 394,00	23 382 686,00	25 511 633,00	25 444 428,00
Wydatki	20 453 895,00	22 009 394,00	25 198 686,00	24 993 633,00	25 819 599,00
Wynik	300 000,00	658 000,00	-1 816 000,00	518 000,00	-375 171,00

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy

Z analizy danych zamieszczonych w tabeli 21. widać że Gmina Zawidz w latach 2013 i 2015 osiągnęła deficyt budżetowy. Natomiast w latach 2011, 2012 i 2014 powstała nadwyżka budżetowa, w której dochody Gminy znacznie przewyższały jej wydatki. Wyniki budżetu Gminy Zawidz w poszczególnych latach są rezultatem prowadzenia przez władze Gminy intensywnej polityki inwestycyjnej. Gmina Zawidz realizując projekty inwestycyjne kieruje się zasadą racjonalnego wydatkowania środków publicznych, co przejawia się m.in. w minimalizowaniu kosztów, o czym świadczy niski deficyt budżetowy w poszczególnych latach w odniesieniu do ogólnej wysokości budżetu.

7.4. Polityka inwestycyjna Gminy Zawidz

Inwestycje to jedna z najważniejszych dziedzin działalności lokalnego samorządu. W budżecie Gminy wydatki inwestycyjne stanowią coraz bardziej znaczącą kwotę. Utrzymanie wysokiej dynamiki wydatków inwestycyjnych pozwoli w kolejnych latach na stworzenie jeszcze bardziej doskonałej bazy infrastrukturalno – technicznej.

Polityka inwestycyjna opiera się na trzech filarach: budowaniu i utrzymywaniu dróg, budowie i utrzymaniu wodociągów i kanalizacji oraz budowie i modernizacji obiektów kubaturowych. Gmina stara się prowadzić równocześnie działania we wszystkich tych dziedzinach. Dobór inwestycji dokonywany jest w taki sposób, aby jak najlepiej stymulować rozwój Gminy i poprawiać jakość życia mieszkańców. Jednym z priorytetów Gminy jest stała poprawa warunków do inwestowania poprzez podnoszenie jakości infrastruktury wzmacniającej tereny inwestycyjne (drogi, kanalizacja, zaopatrzenie w wodę i energię elektryczną). W ten sposób ciągle modernizowana jest przestrzeń, która ma na celu przygotować tereny pod działalność gospodarczą.

Wśród inwestycji drogowych, do zadań priorytetowych należy budowa dróg dojazdowych do terenów inwestycyjnych, remonty i budowa dróg i chodników na terenach mieszkaniowych oraz poprawianie jakości ważnych dróg dojazdowych do pól. W celu utrzymania wszystkich kategorii dróg na wysokim poziomie, Gmina dofinansowuje również inwestycje na drogach powiatowych, wojewódzkich i krajowych.

W budżecie Gminy Zawidz co roku zaplanowane są określone kwoty, którą są wprost przeznaczone na konkretne inwestycje. Poziom wydatków majątkowych ponoszonych na poszczególne działania jest zależny od rangi danego przedsięwzięcia, jednak samorząd dba o to, by żadna dziedzina działalności nie pozostawała w tyle, by wszystkie, w miarę możliwości, rozwijały się równomiernie. Poziom wydatków na inwestycje najlepiej odzwierciedla wzrost komfortu życia i właściwego zaspokajania potrzeb społeczności lokalnej.

Rozwój społeczno-gospodarczy danej Gminy możliwy jest nie tylko dzięki dochodom własnym gminy, ale również dzięki pozyskanym środkom zewnętrznym. Dlatego też, środki te stanowią niewątpliwe wsparcie dla budżetu samorządu lokalnego. Fundusze zewnętrzne można pozyskać z kilku źródeł do, których możemy zaliczyć m.in.:

- źródła krajowe (np. Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska, Narodowy Plan Rozbudowy Dróg Lokalnych),
- źródła unijne (np. Regionalny Program Operacyjny, Program Rozwoju Obszarów Wiejskich, Program Operacyjny Kapitał Ludzki).

Gmina Zawidz aplikuje o środki zewnętrzne pozyskując je na rozwój infrastruktury drogowej, edukacyjnej, społecznej, a także inwestycje w sferze rozwoju społeczności lokalnej.

Do najważniejszych inwestycji wykonanych na terenie Gminy Zawidz w latach 2010-2015 możemy zaliczyć:

Rok 2010:

- Roboty malarskie w Szkole Podstawowej w Słupi – 61 099,00 zł;
- Oświetlenie boiska wielofunkcyjnego przy Szkole Podstawowej w Jeżewie – 64 059,15 zł;
- Modernizacja drogi gminnej na odcinku wsi Osiek gm. Zawidz – 242 804,40 zł;
- Remont Gimnazjum Publicznego w Zawidzu Kościelny – 61 049,47 zł;
- Wykonanie ogrodzenia przy Szkole Podstawowej w Jeżewie – 63 440,00 zł;
- Przebudowa drogi Słupia-Gutowo Górki – 392 222,00 zł

Rok 2011

- Modernizacja drogi dojazdowej do gruntów rolnych w miejscowości Nowe Zgagowo – 148 541,01 zł;

Rok 2012

- Modernizacja drogi dojazdowej do gruntów rolnych w miejscowości Młotkowo – 168 172,00 zł;
- Remont Remizy OSP w Słupi – 67 591,58 zł;
- Adaptacja pomieszczeń na punkty przedszkolne w Grąbcu, Osieku i Słupi – 61 138,57 zł;
- Zakup samochodu pożarniczego lekkiego dla OSP w Zawidzu Kościelnym – 106 500,00 zł;

Rok 2013

- Dostawa żwiru do budowy dróg gminnych – 250 000,00 zł
- Modernizacja drogi dojazdowej do gruntów rolnych na odcinku wsi Rekowo – 270 600,00
- Modernizacja ulicy Zacisze w miejscowości Zawidz Kościelny – 66 315,15 zł

Rok 2014

- Wyposażenie oddziałów przedszkolnych w Gminie Zawidz – 98 379,17 zł
- Budowa placów zabaw przy oddziałach przedszkolnych w Gminie Zawidz – 164 943,00 zł
- Dostosowanie pomieszczeń dla potrzeb dzieci przedszkolnych – 12 900,00 zł;
- Dostawa sprzętu komputerowego, multimedialnego, ICT do oddziałów przedszkolnych w Gminie Zawidz – 90 429,60 zł;
- Zagospodarowanie terenu przy Remizie OSP w Zawidzu Kościelnym – 68 723,59 zł;
- Zagospodarowanie przestrzeni publicznej poprzez przebudowę parku w Zawidzu Kościelnym – 812 000,00 zł;
- Dostawa żwiru do budowy dróg gminnych – 250 000,00 zł;

Rok 2015

- Rozbudowa i Modernizacja Stacji Uzdatniania Wody w miejscowości Zalesie i Zawidz Kościelny wraz z pompownią wody w miejscowości Słupia – 1 845 000,00 zł;
- Modernizacja drogi dojazdowej do gruntów rolnych w miejscowości Milewo – 220 000,00 zł
- Dostawa sprzętu komputerowego oraz usługi dostępu do Internetu dla 100 mieszkańców Gminy Zawidz – 1 294 855,00 zł;
- Remont Remizy OSP Budy Milewskie, OSP Stropkowo, OSP Młotkowo – 110 000 zł
- Wymiana taboru autobusowego (zakup 3 używanych autobusów) – 241 500 zł
- Modernizacja dróg gminnych w miejscowościach Jaworowo Jastrzębie, Żytowo, Szumanie – 605 000 zł
- Budowa placu zabaw w miejscowości Osiek Włostybory – 15 000 zł

8. Wyniki badania ankietowego

W trakcie prac nad opracowaniem Strategii Rozwoju Gminy Zawidz, przeprowadzone zostały konsultacje społeczne za pośrednictwem ankiety, która składała się z 35 pytań. Celem badania było zbadanie poziomu zadowolenia mieszkańców Gminy Zawidz z usług świadczonych przez Gminę, a także określenie najważniejszych problemów, największych zagrożeń, mocnych stron, a także szans rozwojowych Gminy Zawidz.

W badaniu ankietowym wzięło udział 100 mieszkańców Gminy Zawidz. W związku z tym przedstawione poniższe odpowiedzi stanowią jedynie materiał podglądowy i nie należy ich traktować jako opinii całego społeczeństwa Gminy Zawidz.

Edukacja i kultura

Liczba udzielonych odpowiedzi:

Wyszczególnienie	<i>Bardzo dobrze</i>	<i>Dobrze</i>	<i>Przeciętnie</i>	<i>Źle</i>	<i>Bardzo źle</i>
Jak oceniasz liczbę obiektów oświatowych w gminie? Czy ich liczba jest wystarczająca?	35	39	19	6	1
Jak oceniasz liczbę obiektów kulturalnych w gminie (świetlice, biblioteki)? Czy ich liczba jest wystarczająca?	4	18	33	28	17
Jak oceniasz jakość usług świadczonych przez obiekty kulturalne na terenie gminy?	3	18	44	24	11
Jak oceniasz jakość i różnorodność wydarzeń kulturalno-rozrywkowych odbywających się na terenie gminy?	6	21	45	18	10
Jak oceniasz dostępność zajęć dodatkowych dla uczniów?	12	33	33	15	7
Jak oceniasz ofertę spędzania wolnego czasu dla dzieci i młodzieży?	3	12	36	32	17
Jak oceniasz ofertę spędzania wolnego czasu dla seniorów?	7	9	36	29	19
Jak oceniasz poziom edukacji na terenie gminy (jakość kształcenia)?	26	40	26	6	2

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego

W pierwszej grupie pytań mieszkańcy Gminy Zawidz odpowiadali na zagadnienia związane z edukacją i kulturą. Według udzielonych odpowiedzi można stwierdzić, że mieszkańcy są zadowoleni z liczby obiektów oświatowych, poziomu edukacji oraz dostępności zajęć dodatkowych dla uczniów. Problemem jest jednak mała liczba obiektów kulturalnych oraz jakość usług świadczona przez istniejące obiekty kulturalne na terenie Gminy.

Sfera przestrzenna

Liczba udzielonych odpowiedzi:

Wyszczególnienie	<i>Bardzo dobrze</i>	<i>Dobrze</i>	<i>Przeciętnie</i>	<i>Źle</i>	<i>Bardzo źle</i>
Jak oceniasz estetykę swojej miejscowości?	6	49	28	13	4
Jak oceniasz stan zagospodarowania przestrzeni publicznej w gminie (parkingi, chodniki, ławki, kosze na śmieci)?	9	45	33	10	3
Jak oceniasz stan środowiska naturalnego na terenie gminy?	5	48	35	9	3

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Kolejne pytania w ankiecie związane były ze sferą przestrzenną. Mieszkańcy Gminy pozytywnie ocenili zarówno estetykę swojej miejscowości, stan zagospodarowania przestrzeni publicznej w gminie jak i stan środowiska naturalnego.

Infrastruktura techniczna

Liczba udzielonych odpowiedzi:

Wyszczególnienie	<i>Bardzo dobrze</i>	<i>Dobrze</i>	<i>Przeciętnie</i>	<i>Źle</i>	<i>Bardzo źle</i>
Jak oceniasz stan dróg na terenie gminy?	7	41	36	7	9
Jak oceniasz małą infrastrukturę drogową na terenie gminy (ciągi pieszo-rowerowe, oświetlenie, przystanki itp.)?	2	21	45	20	12
Jak oceniasz system segregacji odpadów na terenie gminy?	4	51	30	13	2

Jak oceniasz dostęp do Internetu w Twojej miejscowości?	7	32	34	13	14
Jak oceniasz poziom rozwoju sieci wodociągowej?	13	50	22	9	6
Jak oceniasz gospodarkę ściekową na terenie gminy (kanalizacja, przydomowe oczyszczalnie ścieków)?	6	31	30	21	12

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Infrastruktura techniczna stanowi bardzo ważny element rozwoju Gminy Zawidz. W ocenie mieszkańców stan dróg na terenie Gminy jest oceniany jako dobry. Pozytywnie oceniany jest poziom rozwoju sieci wodociągowej oraz system segregacji odpadów. Gospodarka ściekowa oraz mała infrastruktura drogowa są głównie oceniane jako dobrze lub przeciętnie rozwinięte.

Gospodarka i rynek pracy

Liczba udzielonych odpowiedzi:

Wyszczególnienie	<i>Bardzo dobrze</i>	<i>Dobrze</i>	<i>Przeciętnie</i>	<i>Źle</i>	<i>Bardzo źle</i>
Jak oceniasz możliwość uzyskania zatrudnienia na terenie gminy?	1	4	23	43	29
Jak oceniasz atrakcyjność inwestycyjną obszaru gminy (cechy, dzięki którym jest atrakcyjna dla inwestorów z zewnątrz)?	3	16	39	28	14
Jak oceniasz warunki do prowadzenia działalności rolnej (szkolenia, dostęp do informacji na temat specjalizacji czy zmiany profilu upraw)?	8	38	40	12	2
Jak oceniasz warunki prowadzenia działalności produkcyjnej i usługowej (udogodnienia dla przedsiębiorców, dostęp do informacji na temat zakładania własnej działalności gospodarczej)?	3	21	51	17	8

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Bardzo dużym problemem mieszkańców Gminy Zawidz jest bezrobocie. Mimo iż według danych GUS bezrobocie w Gminie Zawidz należy do jednych z najniższych w powiecie to mieszkańcy oceniają możliwości uzyskania pracy jako złą lub bardzo złą.

Atrakcyjność inwestycyjna obszaru gminy, warunki do prowadzenia działalności rolnej oraz warunki do prowadzenia działalności produkcyjnej i usługowej są oceniane jako przeciętne, dlatego też wśród jednych z ważniejszych zadań stojących przed władzami gminy w kolejnych latach będzie poprawa sytuacji na rynku pracy w Gminie Zawidz.

Sfera społeczna

Liczba udzielonych odpowiedzi:

Wyszczególnienie	<i>Bardzo dobrze</i>	<i>Dobrze</i>	<i>Przeciętnie</i>	<i>Źle</i>	<i>Bardzo źle</i>
Jak oceniasz dostępność do usług ochrony zdrowia na terenie gminy (podstawowa opieka medyczna, apteki, stomatologia)?	0	12	27	36	25
Jak oceniasz dostępność usług na terenie gminy (handel, punkty usługowe)?	6	49	35	9	1
Jak oceniasz dostępność oferty spędzania wolnego czasu na terenie gminy dla dzieci?	0	9	46	28	17
Jak oceniasz dostępność oferty spędzania wolnego czasu na terenie gminy dla młodzieży?	0	10	37	36	17
Jak oceniasz dostępność oferty spędzania wolnego czasu na terenie gminy dla dorosłych?	1	4	36	39	20
Jak oceniasz dostępność oferty spędzania wolnego czasu na terenie gminy dla seniorów?	1	14	39	24	22
Jak oceniasz poziom zaangażowania mieszkańców gminy w sprawy społeczności lokalnej	3	15	46	28	8

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Dostępność do usług ochrony zdrowia na terenie gminy została oceniona przez mieszkańców jako zła lub przeciętna. Ważnym zadaniem dla władz gminy stanie się zatem poprawa jakości świadczonych usług medycznych. Dostępność usług na terenie gminy tj. handel i punkty usługowe została oceniona przez mieszkańców jako dobra. Mieszkańcy gminy uważają, że dostępność oferty spędzania wolnego czasu dla dzieci, młodzieży, dorosłych i seniorów jest przeciętna. Trzeba stworzyć zatem lepsze warunki do możliwości spędzania wolnego czasu przez mieszkańców.

Mieszkańcy Gminy Zawidz wypowiedzieli się także na temat inwestycji i zadań, które są konieczne do realizacji w najbliższym czasie. Zdaniem ankietowanych do najważniejszych projektów możemy zaliczyć:

- ✓ Poprawę dostępności do opieki zdrowotnej;
- ✓ Poprawę infrastruktury drogowej;
- ✓ Rozwój przedsiębiorczości;
- ✓ Budowa kanalizacji sanitarnej i przydomowych oczyszczalni ścieków;
- ✓ Remonty świetlic wiejskich;
- ✓ Rozwój oferty kulturalnej;
- ✓ Budowa ścieżek rowerowych;
- ✓ Budowa i poprawa stanu dróg;
- ✓ Zwiększenie liczby miejsc do spędzania czasu wolnego;
- ✓ Zwiększenie ilości zajęć pozalekcyjnych dla dzieci i młodzieży;
- ✓ Promocja gminy;
- ✓ Rozwój infrastruktury sportowo-rekreacyjnej;
- ✓ Organizacja większej liczby imprez sportowo – rekreacyjnych oraz rozrywkowo – kulturalnych.

Zdaniem mieszkańców do największych zagrożeń oraz słabych stron wpływających na spowolnienie rozwoju obszaru Gminy Zawidz, należą:

- ✓ Emigracja młodych i wykształconych osób do większych miast;
- ✓ Zaśmiecanie obszarów leśnych i degradacji środowiska naturalnego;
- ✓ Słaby dostęp do opieki medycznej;
- ✓ Zanikanie kultywowania tradycji lokalnych środowisk wiejskich;
- ✓ Brak ofert pracy zwłaszcza dla ludzi młodych;
- ✓ Bezrobocie;
- ✓ Niskie dochody budżetu gminy;

- ✓ Bardzo niski poziom skanalizowania;
- ✓ Zły stan świetlic wiejskich;

Najważniejszymi atutami Gminy Zawidz zdaniem ankietowanych są:

- ✓ Wystarczająca sieć placówek oświatowych;
- ✓ Położenie w pobliżu Płocka i Warszawy;
- ✓ Walory środowiska naturalnego;
- ✓ Wysoki poziom edukacji;
- ✓ Położenie w pobliżu drogi krajowej nr 10;
- ✓ Dobrze zachowane dziedzictwo kulturowe i naturalne;
- ✓ Dobra jakość gleb;

Do szans rozwojowych dla obszaru Gminy Zawidz mieszkańcy zaliczyli:

- ✓ Środki z Unii Europejskiej
- ✓ Rozwój małej przedsiębiorczości;
- ✓ Promocja gminy na zewnątrz;
- ✓ Wzrost zainteresowania obszarami wiejskimi;
- ✓ Podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców w celu ochrony i wykorzystania walorów środowiska przyrodniczego na terenie gminy;

O konkurencyjności danej gminy decyduje:

- poziom życia mieszkańców,
- warunki prowadzenia działalności gospodarczej przedsiębiorstw,
- możliwość przyciągnięcia inwestorów.

Gmina Zawidz podejmuje zatem odpowiednie działania wykorzystujące jej potencjał, aby dostosować się do zmieniających się warunków gospodarczych oraz wymagań potencjalnego mieszkańca i inwestora, zwiększając w ten sposób swoją konkurencyjność.

9. Analiza SWOT

Analiza SWOT stanowi jedną z najpopularniejszych metod diagnozy sytuacji, w jakiej znajduje się wspólnota samorządowa. Służy porządkowaniu i segregacji informacji, stanowi użyteczną pomoc przy dokonywaniu oceny zasobów i otoczenia danej jednostki samorządu terytorialnego, ułatwia też identyfikację problemów i określenie priorytetów rozwoju. Jej nazwa to skrót od pierwszych liter angielskich słów, stanowiących jednocześnie pola przyporządkowania czynników, mogących mieć wpływ na powodzenie planu strategicznego :

- S - STRENGTHS, czyli silne strony ;
- W - WEAKNESSES, czyli słabe strony;
- O - OPPORTUNITIES, czyli okazje (szanse);
- T - THREATS, czyli zagrożenia.

Zgodnie z powyższym, czynniki rozwoju podzielić można na wewnętrzne, na które społeczność lokalna ma wpływ (silne i słabe strony), oraz na czynniki zewnętrzne – umiejscowione w bliższym i dalszym otoczeniu jednostki (szanse i zagrożenia). Podział ten dokonuje się również według innego kryterium, co pozwala zidentyfikować: czynniki pozytywne, czyli atuty i szanse, oraz czynniki negatywne, czyli słabe strony i zagrożenia.

Tabela 22

Silne i Słabe Strony Gminy Zawidz

Silne Strony	Słabe Strony
✓ Atrakcyjna lokalizacja Gminy – w centrum Polski (bliskie sąsiedztwo Płocka i Warszawy)	✓ Niezadawalający stan infrastruktury drogowej
✓ Bogactwo środowiska naturalnego	✓ Niedostateczny poziom skanalizowania terenu gminy
✓ Tereny atrakcyjne przyrodniczo	✓ Niski poziom opieki medycznej
✓ Dobre wyposażenie w infrastrukturę techniczną (sieć wodociągową)	✓ Niski poziom przedsiębiorczości na terenach wiejskich

<ul style="list-style-type: none"> ✓ Korzystne połączenia komunikacyjne – droga krajowa nr 10, droga woj. 561 ✓ Wysoki poziom edukacji ✓ Dobrze rozwinięta sieć szkół ✓ Kulturowanie tradycji ludowych ✓ Przedsiębiorczy potencjał ludzki ✓ Znajomość przez mieszkańców potrzeb gminy ✓ Czyste środowisko naturalne ✓ Brak przemysłu ciężkiego ✓ Dobrze funkcjonująca gospodarka odpadami ✓ Racjonalnie prowadzona gospodarka finansowa gminy ✓ Różnorodność istniejących działalności gospodarczych ✓ Dostępność opieki przedszkolnej ✓ Aktywność społeczności lokalnej ✓ Dobry stan bezpieczeństwa publicznego i przeciwpożarowego (policja, straż) ✓ Duża liczba jednostek OSP ✓ Działalność kulturalna wykonywana przez ZTL Zawidzanie, 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Przystarzała infrastruktura energetyczna ✓ Brak zasięgu sieci internetowej i komórkowej na niektórych obszarach gminy ✓ Brak wystarczającej i spełniającej oczekiwania mieszkańców oferty spędzania czasu wolnego dla osób w różnym wieku ✓ Niewystarczająca liczba miejsc integracji społecznej ✓ Brak ofert pracy zwłaszcza dla młodych ludzi ✓ Niskie dochody budżetu gminy ✓ Brak integracji mieszkańców ✓ Dzikie wysypiska śmieci ✓ Brak innowacji w małych gospodarstwach rolnych ✓ Niewystarczająca baza lokalowa instytucji kultury ✓ Brak Gminnego Ośrodka Kultury ✓ Nierównomierny rozwój poszczególnych miejscowości ✓ Niskie wykorzystanie odnawialnych źródeł energii
---	--

<p>Młodzieżową Orkiestrę Dętą i Orkiestrę OSP Zawidz</p>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Mała liczba mieszkań komunalnych ✓ Ujemne saldo migracji (zwłaszcza ludzi młodych) ✓ Starzejące się społeczeństwo ✓ Mała oferta gastronomiczna na terenie Gminy ✓ Mała liczba organizacji pozarządowych
--	---

Zródło: Opracowanie własne

Tabela 23

Szanse i zagrożenia Gminy Zawidz

Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Napływ ludności spoza Gminy wynikający z większego, zainteresowania mieszkańców dużych aglomeracji miejskich osiedlaniem się poza miastem, ✓ Możliwości podnoszenia poziomu wykształcenia, ✓ Pobudzenie aktywności społecznej (organizacje pozarządowe, liderzy), ✓ Kreowanie mody na aktywne spędzanie wolnego czasu 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Starzenie się społeczeństwa Gminy, ✓ Niska aktywność kulturalna mieszkańców, ✓ Ucieczka ludzi młodych z obszarów wiejskich do większych miast i za granicę, ✓ Brak inicjatyw społecznych, ✓ Wzrost zapotrzebowania na usługi opieki społecznej, ✓ Brak środków na inwestycje kulturalne,

<p>(agroturystyka, czynny wypoczynek),</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Wzrost motywacji do działań na rzecz gminy, ✓ Możliwości kształcenia aktywnego poprzez różnorodność projektów, ✓ Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków, ✓ Poprawa jakości dróg lokalnych ✓ Bogate walory środowiska naturalnego, ✓ Podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców, ✓ Inwestorzy z zewnątrz, ✓ Napływ środków zewnętrznych (pomocowe, kapitałowe), ✓ Wzrost aktywność mieszkańców, ✓ Promocja Gminy, ✓ Pozyskiwanie środków z Unii Europejskiej, 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Wzrost poziomu cen zwłaszcza w artykułów do produkcji rolnej, ✓ Bezrobocie, ✓ Słaby poziom działań państwa w zakresie wdrożeń strategicznych, ✓ Mała opłacalność produkcji, ✓ Klęski żywiołowe, ✓ Nieadekwatny podział środków finansowych w stosunku do ilości zadań przekazanych gminom, ✓ Brak obszarów przeznaczonych bezpośrednio pod działalność inwestycyjną, ✓ Nieuregulowany stan prawny gruntów pod inwestycje infrastrukturalne, ✓ Brak nowych terenów pod inwestycje, ✓ Brak sieci gazowej, ✓ Niestabilna sytuacja gospodarcza kraju,
---	---

Źródło: Opracowanie własne

10. Misja i wizja Gminy Zawidz

Wizja i misja to nie tylko określenie kierunków rozwoju, ale także wyraz aspiracji mieszkańców. Bez misji i wizji decyzje zarządcze bywają przypadkowe, zaś codzienna praca sprowadza się do mniej lub bardziej mechanicznego realizowania procedur. Wizja jest sformułowanym w sposób najbardziej zwięzły przyszłym obrazem Gminy Zawidz, akcentującym pożądane i najważniejsze charakterystyki jej dalszego rozwoju. Wizję należy zatem rozumieć jako logicznie zredagowane streszczenie poglądów o przyszłości.

Misja zaś jest w pewnym sensie wyrażeniem w sposób zrozumiały i zwięzły priorytetów (obszarów priorytetowych) oraz nadrzędnych celów strategicznych, czyli dalekosiężnych zamierzeń. Misja pozwala na sformułowanie naszych aspiracji związanych z działaniami w danym obszarze. Misja jest artykulacją metod integracji, interesów środowisk życia gospodarczego oraz społecznego będących często w sprzeczności, a współtworzących podaż danego miejsca. Jednocześnie integruje różne aspekty rozwoju gminy wokół jednej wspólnej dla mieszkańców idei. W wyniku przeprowadzonych analiz oraz na podstawie zebranych informacji, sformułowano wizję, misję oraz cele główne i strategiczne. Realizacja przedstawionych w Strategii zadań posłuży do zrealizowania zaplanowanych celów oraz osiągnięcia przyjętych wskaźników rozwoju Gminy Zawidz.

MISJA GMINY ZAWIDZ

*Gmina Zawidz atrakcyjnym miejscem zamieszkania
tworzącym możliwości do wzrostu dochodów
uzyskiwanych przez mieszkańców.*

WIZJA GMINY ZAWIDZ

*Dbalność o jakość życia mieszkańców, kreowanie
przedsiębiorczości poprzez współpracę władz lokalnych ze
społecznością oraz spójne i rozsądne inwestowanie z
zachowaniem walorów środowiska naturalnego i umiejętne
ich wykorzystanie.*

Interesariusze Strategii

Interesariusze strategii to podmioty (osoby, grupy osób, społeczności, instytucje, organizacje), które mogą istotnie wpływać na gminę oraz których potrzeby zamierza zaspakajać gmina świadcząc określone usługi publiczne. Interesariuszy definiuje się w kontekście określonej wizji rozwoju. Należy podkreślić, że w przypadku każdej gminy w Polsce najważniejszymi interesariuszami, których potrzeby musi zaspakajać, są jej mieszkańcy.

Interesariuszami Gminy Zawidz są:

- Mieszkańcy Gminy Zawidz;
- Osoby niezamieszkujące Gminy Zawidz;
- Obecni przedsiębiorcy z terenu Gminy;
- Potencjalni przedsiębiorcy, chcący założyć działalność na terenie Gminy;
- Osoby prowadzące gospodarstwa rolne.

Władze Gminy Zawidz zmierzają do utrzymania dodatniego salda migracji poprzez zatrzymanie na terenie Gminy jej obecnych mieszkańców, jak również przyciągnięcie nowych w wyniku rozwoju mieszkalnictwa i przedsiębiorczości na terenie Gminy, co w konsekwencji przyczyni się do rozwoju społeczno-gospodarczego Gminy Zawidz.

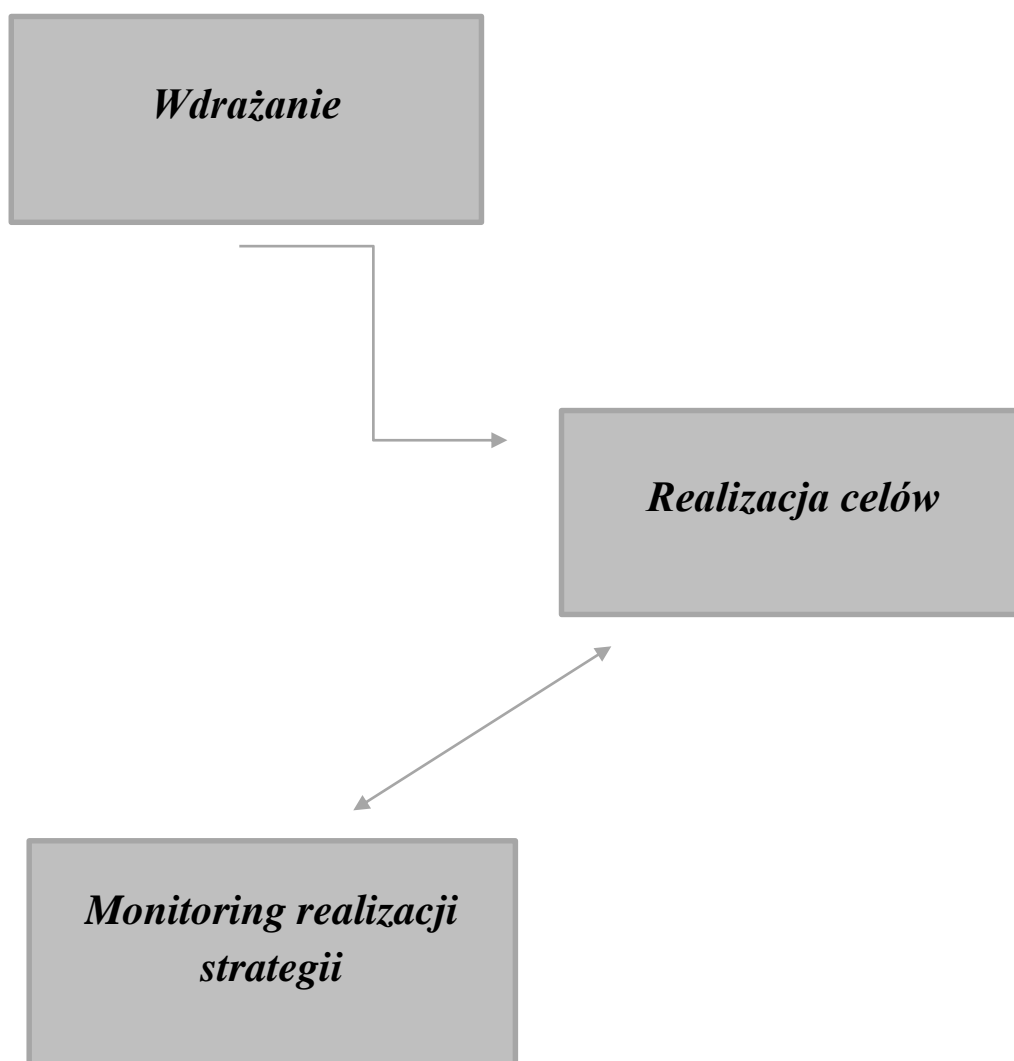
System Opracowania i Monitoring Strategii Rozwoju Gminy Zawidz

Opracowanie Strategii nie jest jedyną receptą na rozwój lokalnej wspólnoty samorządowej. Konieczne jest aby sukcesywnie wdrażać, czuwać nad realizacją i kontrolować przebieg opracowanej strategii. Takie działania przyczynią się do realizacji zaplanowanych w niej efektów. Właściwy proces wdrażania Strategii wymaga połączenia wysiłków wielu instytucji, organizacji i osób. Udział lokalnych liderów i lokalnej społeczności będzie czynnikiem wspierającym procesy implementacyjne.

Zasadnicza odpowiedzialność w tej kwestii spoczywa jednak na Wójcie Gminy - organie powołanym, między innymi do realizacji polityki rozwojowej. Aby usprawnić realizację zawartych w dokumencie zadań, budżet Gminy zostanie podporządkowany celom strategicznym, zaś organizacja ich wykonania będzie powierzona poszczególnym jednostkom samorządu. W przypadku mniej skomplikowanych zadań, wskazana jednostka administracyjna (komórka lub osoba w Urzędzie Gminy) zorganizuje je i wykona

samodzielnie. Jeśli wykonanie zadania wymaga współdziałania kilku podmiotów, Wójt Gminy wyznaczy spośród nich koordynatora. Zadania o charakterze bardziej złożonym, wymagające współpracy z podmiotami zewnętrznymi, a także programy o charakterze ponadlokalnym, będą realizowane w formie partnerstwa podmiotów publicznych różnych szczebli. Źródłem ich finansowania będą środki zawarte w budżecie Gminy obejmujące również otrzymane środki zewnętrzne.

Rys. 11. Etapy realizacji Strategii Rozwoju Gminy Zawidz

Źródło: Opracowanie własne

Dla każdego strategicznego kierunku działania powinien zostać opracowany precyzyjny program operacyjny, w skład, którego wchodzi opracowanie planów niezbędnych do podjęcia projektów. Program operacyjny powinien obejmować:

- wskazanie podmiotu (osoby) odpowiedzialnej za realizację poszczególnych projektów - podmiotu koordynującego ich realizację;
- określenie zespołu dla opracowania planu finansowego projektów, realizowanych w ramach strategicznego kierunku działania;
- przygotowanie szczegółowej koncepcji realizacyjnej zaplanowanych projektów;
- stworzenie systemu monitoringu przebiegu prac nad wdrażaniem strategicznego kierunku działania.

Monitoring to zbieranie i analizowanie w sposób usystematyzowany informacji ilościowych i jakościowych na temat przebiegu wdrożenia Strategii w aspekcie finansowym, rzeczowym i czasowym w celu zapewnienia realizacji wcześniejszych założeń. Monitoring polega na zapoznaniu się z harmonogramem zaplanowanych w Strategii działań, sprawdzeniu, jakie z nich są aktualnie realizowane, a następnie porównaniu obu uzyskanych informacji i wyciągnięciu wniosków, które w zależności od swojej wymowy mogą powodować konieczność dokonywania zmian w dalszym wdrażaniu Strategii.

Plany stanowią tylko próbę przewidywania przyszłego stanu rzeczy i chociaż te, najlepiej przygotowane mogą być trafne, to istnieje niewielka szansa na to, by w pełni odzwierciedlały rzeczywistość. Zawsze istnieją różnice między planem, a przebiegiem realizacji. Nie chodzi o to, aby ich uniknąć, ale o to, aby pozostawały pod stałą kontrolą oraz na ich podstawie można było dokonywać korekt we wcześniejszych założeniach czasowych lub finansowych. Monitoring Strategii, tak jak i inne jej elementy podlega planowaniu. Plan monitoringu mówi o tym, jakie informacje będą zbierane, kiedy, przez kogo i przy pomocy jakich narzędzi, a także kto, jak często i w jakim celu będzie analizował zebrane informacje oraz komu wyniki analizy będą dostarczane. Monitorowanie składa się z kilku etapów:

- zbierania danych i informacji;
- analizowania danych i informacji oraz wyciągania wniosków;
- podejmowania decyzji, czy wdrożyć działania naprawcze i na czym te działania będą polegały;
- realizacji działań naprawczych: korygujących, zapobiegawczych i niwelujących;
- wprowadzania następstw zaistniałych faktów do planów dalszej realizacji Strategii.

11. Strategiczne cele rozwoju i kierunki działania

Cele strategiczne są odpowiedzią na sytuację oraz problemy jakie zostały zidentyfikowane w Gminie Zawidz na podstawie analizy stanu społeczno-gospodarczego Gminy. Cele strategiczne wynikają ze sformułowanej wcześniej wizji rozwoju Gminy. Wytaczają ścieżki, którymi trzeba podążać, by osiągnąć założony w niej stan. Cele strategiczne będą osiągnięte poprzez realizację konkretnych celów operacyjnych. Celom operacyjnym zostały przyporządkowane zadania. Zadania realizacyjne są najbardziej szczegółowym elementem Strategii. Są to konkretne przedsięwzięcia o charakterze inwestycyjnym, organizacyjnym, restrukturyzacyjnym, za pomocą których realizowana będzie hierarchiczna struktura celów Strategii.

Tabela 24

Cele strategiczne i operacyjne w Strategii Rozwoju Gminy Zawidz na lata 2016-2025

Cel strategiczny	Cel operacyjny
<p>1. Rozbudowa i modernizacja infrastruktury technicznej, która pozytywnie wpłynie na jakość życia mieszkańców.</p>	<p>1. Budowa i modernizacja dróg gminnych i dróg wewnętrznych.</p> <p>2. Wsparcie modernizacji dróg powiatowych na terenie Gminy Zawidz.</p> <p>3. Przebudowa dróg wewnętrznych w miejscowościach: Zawidz Kościelny, Zawidz Mały, Jaworowo Kolonia, Nowe Zgagowo, Zgagowo Wieś, Kowalewo Nowe, Makomazy, Grąbiec, Kęsice, Jeżewo, Żytowo, Budy Milewskie, Budy Piaseczne, Rekowo, Skoczkowo, Osiek, Zalesie, Wola Grąbiecka, Kosmaczewo.</p> <p>4. Budowa oraz modernizacja i remonty chodników wzdłuż głównych ciągów komunikacyjnych.</p> <p>5. Budowa oraz modernizacja oświetlenia ulicznego na terenie gminy.</p>

	<ol style="list-style-type: none">6. Budowa Gminnego Domu Kultury.7. Remonty, modernizacja oraz doposażenie remiz OSP i świetlic wiejskich wraz z ich otoczeniem.8. Modernizacja i rozbudowa sieci wodociągowej.9. Uruchamianie przydomowych (przyzagrodowych) oczyszczalni ścieków.10. Modernizacja oczyszczalni ścieków i kanalizacji ściekowej z priorytetem dla miejscowości pełniących funkcję gminnych centrów wielofunkcyjnych oraz miejscowości o zwartej zabudowie.11. Wsparcie w budowie ekologicznych kotłowni grzewczych (olej opałowy, gaz ziemny).12. Remont i doposażenie obiektów użyteczności publicznej.13. Rozwój infrastruktury edukacyjnej i szkoleniowej, w tym zagospodarowanie i modernizacja terenów przyszkolnych.14. Rozwój i unowocześnienie infrastruktury edukacyjnej.15. Budowa kompleksów rekreacyjno-sportowych.16. Budowa „małej” infrastruktury rekreacyjnej17. Dostosowanie obiektów dziedzictwa kulturowego do funkcji turystycznych i/lub kulturowych
--	--

<p>2. Budowa społeczeństwa obywatelskiego, aktywizacja społeczności lokalnych oraz aktywne rozwiązywanie problemów społecznych.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Tworzenie warunków do aktywizacji społecznej i zawodowej mieszkańców gminy. 2. Zwiększona oferta spędzania wolnego czasu dla dzieci i młodzieży oraz osób starszych. 3. Inspirowanie i wspieranie inicjatyw obywatelskich, grup mieszkańców i różnych docelowych grup społecznych. 4. Utworzenie instytucji kultury. 5. Wspieranie inicjatyw kulturalnych organizowanych przez ZTL Zawidzanie, Młodzieżową Orkiestrę Dętą oraz Orkiestrę OSP Zawidz. 6. Współpraca z organizacjami pozarządowymi. 7. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu grup zagrożonych patologiami i bezrobociem. 8. Aktywizacja i integracja dzieci i młodzieży szkolnej wokół zajęć pozalekcyjnych, zabaw i imprez. 9. Wykorzystanie potencjału osób w wieku poprodukcyjnym. 10. Rozszerzenie zakresu usług dla osób starszych i ich integracja ze środowiskiem lokalnym.
<p>3. Wspieranie rozwoju przedsiębiorczości, w szczególności sposób sektora mikro i małych przedsiębiorstw.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Promocja gospodarcza gminy. 2. Uzbrojenie terenów inwestycyjnych. 3. Wspieranie zatrudnienia oraz mobilności pracowników.

	<ol style="list-style-type: none"> 4. Promocja postaw przedsiębiorczych, w tym system przygotowania młodzieży do rozwoju przedsiębiorczości. 5. Zapewnienie odpowiedniego zagospodarowania przestrzennego Gminy pod rozwój przedsiębiorczości. 6. Zapewnienie pomocy formalno – prawnej przedsiębiorcom już działającym i rozpoczynającym prowadzenie działalności. 7. Prowadzenie konsultacji z przedsiębiorstwami z terenu i z poza terenem gminy w dziedzinie potrzeb kooperacyjnych i lokalnego zaplecza usługowego. 8. Wsparcie rozwoju przedsiębiorczości społecznej (np. spółdzielnie socjalne).
<p>4. Osiągnięcie i utrzymanie dobrego stanu środowiska naturalnego</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Promocja postaw ekologicznych. 2. Kampanie edukacyjne wpływające na zmianę zachowań ekologicznych oraz kampanie nagłaśniające problem czystości i porządku. 3. Likwidacja i monitoring dzikich wysypisk śmieci. 4. Sprawny system segregacji i odbioru odpadów komunalnych. 5. Wspieranie systemu gospodarki niskoemisyjnej 6. Wspieranie budowy urządzeń oraz montażu instalacji wykorzystujących odnawialne źródła energii dla potrzeb własnych.

	7. Edukacja ekologiczna dzieci i młodzieży w zakresie segregacji odpadów
5. Osiągnięcie wysokiej jakości usług ochrony zdrowia.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Profilaktyka zdrowotna, w tym w instytucjach oświatowych. 2. Działania na rzecz poszerzenia zakresu udzielanych świadczeń zdrowotnych, szczególnie w zakresie diagnostyki i świadczeń specjalistycznych 3. Kontynuacja działań mająca na celu profilaktykę i promocję zdrowia.
6. Rozwój instytucjonalny gminnej administracji samorządowej.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Profesjonalizacja służb społecznych. 2. Opracowywanie gminnych wieloletnich planów – inwestycyjnego i finansowego. 3. Uruchomienie profesjonalnie przygotowanej i prowadzonej strony internetowej i BIP. 4. Podniesienie standardów pracy Urzędu Gminy oraz wdrożenie systemu zarządzania jakością. 5. Uruchomienie gminnego systemu pozyskiwania funduszy strukturalnych.

Źródło: Opracowanie własne

12. Źródła finansowania

Przewidywanymi potencjalnymi źródłami finansowania zadań zapisanych w niniejszej „Strategii” będą:

- środki własne budżetu Gminy Zawidz,
- środki pochodzące z dotacji celowych będących w dyspozycji odpowiednich Ministrów,
- środki z Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020
- środki z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego EFRR w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Mazowieckiego na lata 2014-2020
- środki z Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój na lata 2014-2020 (EFS),
- środki z Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego (EOG),
- środki z Norweskiego Mechanizmu Finansowego,
- budżety powiatowych i wojewódzkich funduszy celowych, w tym np. Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej,
- inne środki finansowe, włączając środki osób fizycznych i osób prawnych.

13. Zgodność ze strategicznymi dokumentami

Strategia Rozwoju Gminy Zawidz na lata 2016-2025 jest wyrazem dążenia lokalnej społeczności gminy nie tylko do osiągnięcia założonej wizji rozwoju i celów strategicznych lecz również celów rozwoju zapisanych w dokumentach strategicznych na szczeblu krajowym i regionalnym. Strategia Rozwoju Gminy Zawidz na lata 2016-2025 wpisuje się w obowiązujące dokumenty rozwoju strategicznego państwa, województwa mazowieckiego oraz sierpeckiego.

Strategia Rozwoju Gminy Zawidz na poziomie krajowym wykazuje zgodność z Narodową Strategią Spójności na lata 2014-2020 oraz Strategią Rozwoju Kraju 2020. Strategia Rozwoju Gminy Zawidz na lata 2016-2025 wpisuje się również merytorycznie w wiele zadań i priorytetów rozwoju regionu i powiatu. Strategia jest zgodna m.in. z:

- ✓ Projektem Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Mazowieckiego na lata 2014 – 2020.

- ✓ Programem Operacyjnym Wiedza Edukacja Rozwój na lata 2014-2020 (program zaakceptowany przez Komisję Europejską w 2014r.).
- ✓ Strategią Rozwoju Województwa Mazowieckiego
- ✓ Planem Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Mazowieckiego
- ✓ Strategią Rozwoju Powiatu Sierpeckiego.

Spis tabel

Tab. 1.	Podstawowe wskaźniki demograficzne dotyczące Gminy Zawidz.....	8
Tab. 2.	Zestawienie liczby mieszkańców na terenie poszczególnych sołectw Gminy Zawidz.....	11
Tab. 3.	Bezrobocie na terenie Gminy Zawidz w latach 2010-2014.....	16
Tab. 4.	Punkty przedszkolne na terenie Gminy Zawidz.....	18
Tab. 5.	Szkoły Podstawowe na terenie Gminy Zawidz.....	19
Tab. 6.	Wybrane dane dotyczące Zespołu Szkół Samorządowych.....	20
Tab. 7.	Pomoc społeczna w Gminie Zawidz w latach 2012-2014.....	23
Tab. 8.	Sieć wodociągowa w Gminie Zawidz.....	29
Tab. 9.	Sieć kanalizacyjna w Gminie Zawidz.....	29
Tab. 10.	Oczyszczalnie ścieków na terenie Gminy Zawidz.....	30
Tab. 11.	Drogi krajowe i wojewódzkie na terenie Gminy Zawidz.....	31
Tab. 12.	Drogi powiatowe na terenie Gminy Zawidz.....	31
Tab. 13.	Wykaz dróg gminnych z terenu Gminy Zawidz.....	32
Tab. 14.	Struktura dochodów majątkowych i bieżących w latach 2011-2015.....	35
Tab. 15.	Dochody Gminy Zawidz w latach 2011-2014.....	36
Tab. 16.	Poszczególne kategorie dochodów własnych Gminy Zawidz w latach 2011-2014.....	37
Tab. 17.	Udział w podatkach stanowiących dochód państwa w Gminie Zawidz w latach 2011-2014.....	38
Tab. 18.	Struktura wydatków majątkowych i bieżących w latach 2011-2015.....	39
Tab. 19.	Struktura wydatków Gminy Zawidz w latach 2011-2014.....	40
Tab. 20.	Wysokość subwencji oświatowej i wydatków na oświatę na terenie Gminy Zawidz w latach 2011-2014.....	42
Tab. 21.	Wyniki budżetów Gminy Zawidz w latach 2011-2015.....	44
Tab. 22.	Silne i Słabe Strony Gminy Zawidz.....	54
Tab. 23.	Szanse i zagrożenia Gminy Zawidz.....	56
Tab. 24.	Cele strategiczne i operacyjne w Strategii Rozwoju Gminy Zawidz na lata 2016-2025	62

Spis rysunków

Rys. 1.	Mapa administracyjna województwa mazowieckiego.....	5
Rys. 2.	Mapa powiatu sierpeckiego	6
Rys. 3.	Mapa Gminy Zawidz.....	7
Rys. 4.	Liczba mieszkańców Gminy Zawidz w podziale na płeć w latach 2010-2014.....	8
Rys. 5.	Liczba mieszkańców Gminy Zawidz w poszczególnych grupach wiekowych	9
Rys. 6.	Udział ludności w poszczególnych grupach wiekowych w latach 2010-2014.....	10
Rys. 7.	Gospodarstwa rolne według grup obszarowych użytków rolnych.....	13
Rys. 8.	Gospodarstwa rolne zlokalizowane na obszarze Gminy Zawidz z uprawą według rodzaju.....	14
Rys. 9.	Jednostki wpisane do rejestru REGON wg sekcji PKD 2007.....	15
Rys. 10.	Wybrane kategorie bezrobotnych w Gminie Zawidz.....	17
Rys. 11.	Etapy realizacji Strategii Rozwoju Gminy Zawidz.....	60